

PASTELURI

VASILE ALECSANDRI

Doina

Doina, doinita!

De-as avea o puiculita,
Cu flori galbene-n cosita,
Cu flori rosii pe gurita!

De-as avea o mândrulica
Cu ochisori de porumbica
si cu suflet de voinica!

De-as avea o balaioara
Nalta, vesela, usoara,
Ca un pui de caprioara!

Face-m-as privighetoare
De-as cânta noaptea-n racoare
Doina cea dezmiardatoare!

Doina, doinita!

De-as avea o pusculita
si trei glonti in pungulita
s-o sorioara de bardita!

De-as avea, pe gândul meu,
Un cal aprig ca un leu,
Negru ca pacatul greu!

De-as avea vro sapte frati,
Toti ca mine de barbati
si pe zmei incalecati!

Face-m-as un vultur mare,
De-as cânta ziua, la soare,
Doina cea de razbunare!

Doina, doinita!

si i-as zice: "Mândrulita,
Ma jur p-asta cruciulita
Sa te tin ca un badita!"

si i-as zice: “Voinicele,
Sa te-ntreci cu rindunele
Peste dealuri si vâlcele!”

si le-as zice: “sapte frati,
Faceti cruce si jurati
Vii in veci sa nu va dati!”

Hai, copii, cu voinicie,
Sa scapam biata mosie
De pagâni si de robie!

Baba Cloanta

Baba-i calul dracului (Vorba veche)

sede baba pe calcaie
In tufarul cel uscat,
si tot cata ne-ncetat
Când la luna cea balaie,
Când la focul cel din sat.

si tot toarce cloanta, toarce,
Din masele clantanind
si din degete plesnind.
Fusu-i repede se-ntoarce,
Iute-n aer sfârâind.

“Fugi, Urâte! baba zice,
Peste codrul cel frunzos,
In pustiu intunecos!
Fugi, s-alerge-acum aice
Dragul mândrei, Fat-Frumos.

De-a veni el dupa mine
Sa-l iubesc eu, numai eu,
Dare-ar Domnul-Dumnezeu
Sa-i se-ntoarca tot in bine,
Cum se-ntoarce fusul meu!

Iar de n-a vrea ca sa vie,
Dare-ar Duhul necurat
Sa fie-n veci fermecat
si de-a Iadului urgie
Vecinic sa fie-alungat!

In cap ochii sa-i se-ntoarca
si sa-i fie graiul prins,
Iar Satan, c-un fier aprins,
Din piept inima sa-i stoarca
si s-o arda-n foc nestins!

Fiara-Verde sa-l goneasca
Cât va fi câmp de gonit

si lumina de zarit.
Noaptea inca sa-l munceasca
Sânge-Ros si Hraconit!”*

**Fiara-Verde, Sânge-Ros si Hraconit sunt stihii dusmane omului.*

Toarce baba, mai turbata!
Fusu-i zboara nevazut,
Caci o stea lunga-a cazut,
Pe luna s-a pus o pata
si-n sat focul a scazut:

“Draga puiule, baiete,
Trage-ti mâna din cel joc
Ce se-ntoarce lânga foc,
s-ochii de la cele fete,
Cu ochi mari, far’ de noroc.

Vin’ la mine, voinicele,
Ca eu noaptea ti-oi cânta,
Ca pe-o floare te-oi cata,
De deochi, de soarte rele,
si de serpi te-oi descânta.

Vai! din ziua cea de vara
Când, prin lunca ratacit,
Cântai Doina de iubit,
Cu-a mea inima amara
Sufletu-mi s-a invrajbit!

Ada-mi fata ta voioasa
s-ai tai ochi de dezmiardat,
Ca ma jur in ceas curat
Sa-ti torc haine de matasa,
Haine mândre de-mparat.

Vârcolacul se lateste
Sus, pe luna, ca un nor*,
Vin’ ca pasarea-ntr-un zbor
Pân' ce viata-mi se sfârseste
Ca si lâna din fuior.”

**Poporul român crede ca vârcolacii manânca soarele si luna in timpul eclipselor.
Aceasta crezare superstitioasa domneste in tarile noastre tocmai din timpul dacilor,
caci insusi Ovidiu pomeneste despre dânsa in poeziile sale. Vârcolacul se numeste
in limba latina: vermicolacius.*

Baba Cloanta geme, plânge,
Caci fuiorul s-a sfârșit,
Iar voinicul n-a venit!
Mâinile cumplit isi frânge,
Crunt strigând spre rasarit:

“Sai din hau far’ de lumina
Tu, al cerului dusman!

Tu, ce-n veacuri schimbi un an
Pentr-un suflet ce suspina,
Duhul raului, Satan!

Tu, ce stingi cu-a ta aripa
Candela de pe mormânt,
Unde zac moaste de sfânt,
Când inconjuri într-o clipa
De trei ori acest pamânt!

Vin' ca-n ceasul de urgie
Când zbori noaptea blestemând,
Ca sa-mi faci tu pe-al meu gând,
Ca de-acum pe vecinicie
Tie sufletul imi vând!"

Abia zice, si deodata
Valea, muntele vuiesc,
In nori corbii croncaiesc,
si pe-o creanga ridicata
Doi ochi dusmani stralucesc!

"Eu pe mândru-ti l-oi aduce
(Zbiara-un glas ce da fiori),
Printre serpi si printre flori,
La cea balta de ma-i duce
si-mprejuru-i de trei ori!"

Baba Cloanta se porneste
Fara grija de pacat,
Cu Satan incalecat,
Ce din dinti grozav scrâsneste
si tot blestema turbat.

Salta baba, fuge, zboara
Cu sufletul dupa dor,
Ca o buhna la izvor,
si-n urma-i se desfasoara
Toata lâna din fuior.

Fuge baba despletita,
Ca vârtejul fioros,
Sus, pe malul lunecos,
si-n tacerea adâncita
Satan urla furios.

Mii de duhuri ies la luna,
Printre papura zburând,
si urmeaza suierând,
Baba Cloanta cea nebuna
Care-alearga descântând.

Codrul suna, clocoteste
De-un lung hohot pân' in fund.
Valea, dealul ii raspund

Prin alt hohot ce-ngrozește,
Dar pe dânsa n-o patrund!

Ea n-aude, nici nu vede,
Cî tot fuge ne-ncetat,
Ca un duh inspaimântat,
Caci Satana o repede
Catre telul departat.

Zece pasuri inca grele...
Mândrul ca si-a dezmierda,
Ca pe-o floare l-a cata,
De deochi, de soarte rele
si de serpi l-a descânta.

Doi pasi inca... Vai! in lunca
Tipa cocosul trezit;
Iar Satan afurisit
Cu-a sa jertfa se arunca
In baltoiul mucezit!

Zbucnind apa-n nalte valuri,
Mult in urma clocoti,
In mari cercuri se-nvârti,
si de trestii, si de maluri
Mult cu vuiet se izbi.

Iara-n urma linistita
Dulce unda-si alina,
si in taina legana
Fata lunii inalbita
Ce cu ziua se-ngâna...

Când pe malu-i trece noaptea
Calatorul suierând
Printre papuri când si când
El aude triste soapte
s-un glas jalnic suspinând:

“Vin’ la mine, voinicele,
Ca eu noaptea ti-oi cânta,
Ca pe-o floare te-oi cata,
De deochi, de soarte rele
si de serpi te-oi descânta!”

Sora si hotul

Sus in deal la manastire,
Plânge sora-ntr-o gradina,
Plânge noaptea si suspina
Dup-a lumii fericire:

“De când eu eram copila
Sunt de toti ai mei uitata

si de rude fara mila
In pustiuri lepadata!

Fara vina, din nascare
Ma vazui eu pedepsita,
si de-a lumii dezmiardare
Ma simtii in veci lipsita!

In amar traind de mica,
Ochii-mi plâng, sufletu-mi geme,
si, ca pomul ce jos pica,
Viata-mi cade fara vreme!

Ah! sfârseasca-se indata
Asta viata de durere!
Vie moartea asteptata
Ca o dulce mângâiere!”

“Ce spui, draga surioara?
(Zise hotul din padure)
Cu-ai tai ochi ca doua mure,
Tu, frumoasa lacrimioara,

Tu sa mori, dulce minune!
si de Domnul nu-ti e frica?
Draga sora tinerica,
Fa trei cruci s-o rugaciune.

De vrei ochii sa-ti luceasca
Intr-un rai de veselie,
si ca floarea din câmpie
In piept inima sa-ti creasca,

Hai cu mine-n codrul verde
S-auzi Doina cea de jale,
Când plaiesii trec in vale
Pe cararea ce se pierde.

Sa vezi soimul de pe stânca
Cum se-nalta, se izbeste
Peste corbul ce zareste
In prapastia adâncă.

Iar ciocoiul cum se pleaca
De ma vede la potica!
Cum, smerit, în genunchi pica
si de fala se dezbraca!

Am doi zmei de buna cale,
Doi!... nici vântul nu-i intrece!
Am tovarasi doisprezece,
si la brâu patru pistoale.

Am la piept o cruciulita
Cu lemn sfânt, cu moaste sfinte,

si-n piept inima fierbinte,
Ca fierbintea ta gurita.

Am o piatra nestemata
Care noaptea viu luceste,
Precum ochiu-ti ce pândeste
Fericirea departata.

Lasa tot, neagra chilie,
Comanac, matanii, rasa,
si de vrei a fi voioasa
Ca o zi de voinicie,

Vin' in lumea fericita
Cu voinicul ce te cheama,
Caci cu dânsul nu e teama
De-a mai fi calugarita!"

De-a mers sora, nu e stare;
Iar de-atunce prin gradina
Nici nu plânge, nici suspina
Nime-n deal la manastire.

Crai-nou*

**Când se arata Crai-nou pe cer, fetele si flacaii români ies in câmp de-i adreseaza rugaminti pentru indeplinirea dorintelor lor.*

Pe când la cuibu-i pasarea zboara
C-un tipat jalnic ca un suspin
si, plecând capul sub aripioara,
Pe creanga mica adoarme lin,

Zamfira trista din cort iesise
si cu ochi umezi lung se uita
La cornul lunii ce se ivise,
Varsând pe frunte-i lumina sa.

De când in lume gingasa fata
Zâmbea ca floarea de pe câmpii,
Numai de soare fu sarutata
Pe sânu-i fraged, pe-ai sai ochi vii.

Parul sau negru ca nori de ploaie
De-a lung pe umeri neted cadea.
Ades copila mândra, vioaie,
De soare-n paru-i se ascundea.

Iar când pe frunte-i ducea cofita
Cu apa rece de la izvor,
Când era umeda-a sa gurita
si-i salta floarea pe sânisor,

Toti trecatorii simteau deodata

O sete mare in pieptul lor;
Beau multa apa, catând la fata,
si urmau drumul oftând de dor.

Ea cânta dulce ca ciocârlia
Ce ciripeste vesel in zori,
si suna gingas atunci câmpia
Ca de un freamat de Zburatori.

Ades batrânii, stând impreuna
si ascultând-o pe lângă foc,
Trageau cu sortii, noaptea, la luna,
si vesteau fetei mare noroc.

Dar intr-o seara, sus, pe movila,
O Baba Cloanta, din bobi tragând,
I-a zis cu spaima: "Sa fugi, copila,
De strain mândru, cu glasul blând!"

De-atunci Zamfira in multe rânduri
Vedea o umbra zburând prin nori,
si toata noaptea sta ea pe gânduri
In doruri tainice, in dulci fiori.

Acum ea, trista, din cort iesise
si cu ochi umezi lung se uita
La cornul lunii ce se ivise,
Iar glasul-i jalnic asa cânta:

"Crai-nou, stralucite!
Plânsa m-ai gasit,
Cu gânduri mâhnite,
Cu chipul cernit.

Inima-mi jeleste,
Dar nu stiu ce vrea;
Nu stiu ce doreste
Inimioara mea.

Caci aude noapte
Freamate de zbor,
s-apoi blânde soapte
Ce-i soptesc din nor.

Iar a zilei raza
Când luceste sus,
Mult apoi viseaza
Visul ce s-a dus.

Crai-nou! vin' cu bine,
Cu bine te du,
Dar jalea din mine
Sa nu mi-o lasi, nu!

Sa ma lasi cu salba

De galbeni frumosi,
Cu naframa alba
si iminii rosi.

Sa ma lasi ferice,
Cu doru-mplinit,
Zburând tu de-aice,
Crai-nou mult iubit!”

Iata ca-n valea cea-ntunecata
Un strain mândru atunci trecu,
Auzi glasul, veni indata
si-n calea fetei pe loc statu.

Blânzi erau ochii, blânda-era fata,
Blând era glasul celui strain!
Caci trecu noaptea, si dimineata
Gasi copila fara suspin.

Trei zile-n urma ea avea salba,
Salba de galbeni pe-al sau grumaz,
Avea pe frunte naframa alba,
Iar flori nici una pe-al sau obraz!

Trei zile-n urma Crai-nou se duse,
si, cu el, mândrul strain pieri,
Sarmana fata in drum se puse
si mult il plânse, mult il dori!

Trei zile-n urma, colo, pe vale,
Ramase singur un biet mormânt!
s-ades de-atunce un glas de jale
soptind s-aude astfel prin vânt:

“Tu, ce spui vesel, sus, pe movila,
La cornul lunii tainicu-ti gând,
Când vine noaptea, fugi, fugi, copila,
De strain mândru, cu glasul blând!”

Maghiara*

Cu ce jale, ce amar
Plâng doi ochi peste hotar!
Cât se bate, cât suspina
O inima de dor plina
Colo-n tara cea vecina!

**In muntii Slatinei curge un pirau mic cse numeste Maghiarnita. Legenda populara spune ca numele lui se trage de la intimplarea descrisa in aceasta balada.*

Mândri-s ochii ca din rai,
Dulci ca soarele din mai.
Inima e mândra iara,

Caci ea salta ca o fiara
In sân falnic de maghiara.

De-ai fi pasare sau vânt,
S-alergi lumea pe pamânt,
Ca maghiara scumpa floare
N-ai vedea lucind la soare,
Nici in lunca, la racoare!

Alb i-e sânul, dulce crin,
Dar hraneste-amar suspin!
Negri-s ochii, cu vapaie,
Dar pe fata ei balaie
Se topesc ca nori de ploaie,

Caci un domn român vestit
Peste munti a navalit
s-a luat cu vitejie
Multe suflete-n robie
si maghiari nemesi o mie!

A plecat domnul român!
Robii dupa-al lor stapân
Au iesit plângând din tara
s-a ramas trista maghiara
Cu ochi plânsi, cu jale-amara!

De trei zile plânge-acum!
De trei zile cata-n drum,
Dar nimica nu zareste,
Caci iubitul ce jeleste
Pe drum nici ca se ivate!

Unde-i mândrul tau iubit?
In ce cale-i ratacit?
Unde-i, Doamne! de nu vine
De trei zile lângă tine?
Cine-a spune unde-i, cine?

Vai! cu jale, cu amar
Plânge el peste hotar!
Ca si tine el suspina
Cu inima de dor plina
Colo-n tara cea vecina!

Iar de vrei tu sa-l mai vezi,
Peste munti sa te repezi
Intr-a Zimbrului domnie,
Unde zac multi in robie
si maghiari nemesi o mie.

Peste codri, peste munti,
Peste ape fara punti,
Unde-s florile frumoase,
Unde-s fetele voioase,

Unde-s doinele duioase.

Sa te duci spre rasarit,
La cel loc nebiruit
Unde-s palosele crunte,
Unde cresc stejari la munte,
Unde nasc voinici de frunte!...

Iata-n zori c-a si plecat
Pe-un cal alb ne-ncalecat
Maghiarina, mândra fata,
In barbat mândru schimbata
si cu palos inarmata.

De-ai fi pasare sau vânt
N-ai ajunge-o pe pamânt,
Caci ca vântul ea nu zboara,
Nici ca pasarea usoara!
Dar ca dorul ce omoara!

sesuri, vai, norii din cer
In urma-i departe pier.
Cine-o vede, o zareste
Ca o stea care luceste
si-n vazduh se mistuieste.

In codri merei pustii
Unde urla fiare mii,
A intrat fata voinica
si se duce fara frica
Pe-o strâmtoare de potica.

Umbra noptii s-a latit,
Groaza-n lume s-a pornit,
Vântul sufla, vâjâieste,
Codrul urla, clocoteste,
Tunetul in cer vuieste.

Dar ea-ndeamna tot mereu
Calul ce rasufla greu
si mult drum in urma-i lasa;
Ca cine doru-l apasa,
De furtuni ceresti nu-i pasa!

Iata-a sosit in ceas rau
Pe malul unui pârau,
Pârau mic si fara nume
Ce curgea tainic in lume,
Printre flori revarsând spume.

“Hai, voinice, la cel mal”
(Zis-a fata catre cal.)
Dar pe loc calul s-opreste,
In pamânt ochii tinteste
si cu groaza sfoaraieste.

“Haideti, hai cu Dumnezeu
Sa gasim pe dragul meu,
Ca de mult amar de vreme
Dupa el sufletu-mi geme!
Hai, voinice, nu te teme...”

Calul trist a rânchezat
si-n pârau navala-a dat.
Apa-i cruda ca o fiara!...
Iar pe mal din unde-afara
N-a iesit biata maghiara!

Când luci lumina-n zori,
Zacea trupu-i printre flori,
Lânga malul alb de spume...
si de-atunci pârau-n lume
Poarta-al Maghiarinei nume.

Altarul manastirii Putna*

**Subiectul acestei balade l-am cules in Bucovina, si chiar la manastirea Putnei, unde se afla mormântul eroului care a zidit-o.*

Domnul Stefan, viteaz mare, ce-a dat groaza prin pagâni,
Locas sfânt crestinatatii astazi vrea sa faca dar,
si pe malurile Putnei, cu vitejii sai români,
Insusi merge sa aleaga locul sfântului altar.

Mare obstie-l urmeaza si pe culme se lateste,
Precum aburii pe balta când lumina asfînteste.
Capitani, ostasi cu zale si cu platose de fer
Pe-ai lor cai sirepi stau mândri ca la semnul de razboi.

Al Moldovei steag de fala fâlfâie falnic in cer;
Buciumul vuieste-n munte, suna valea de cimpoi.
Iata ca lânga-o movila domnul Stefan s-a oprit!
Totul tace!... ochii tinta, sta poporul neclintit.

Trei ostasi cu arce-n mâna pe movila-acum se urca;
Doi, ca zimbrul, ageri, mândri, nalti ca bradul de la munte,
Pe-ai lor umeri poarta gluga, la brâu palos, si pe frunte
Cu-a lor lungi si negre plete se coboara-o neagra turca.

Ei ades cu-a lor sageata repezita sus, in nor,
Printre-a fulgerelor focuri au oprit vulturu-n zbor.
Multe fiare din cei codri, multi dusmani tineri, semeti,
Drept in inimi, drept in frunte au simtit a lor sageti,

Caci ei sunt arcasii vrednici ai lui Stefan domn cel mare,
Ce-si gateste-acum sageata s-o izbeasca-n departare.
“Copii, trageți... eu vreau astazi sa ma-ntrec in arc cu voi”.
Astfel zice domnul Stefan!... iar voinicii amândoi

Se plec, arcele-si incoarda, trag... sagetile lor zboara,
Spinteca repede vântul ce da foc si vâjâieste,
Se tot duc, se duc ca gândul, si de-abia ochiul zareste
Pe câmp departe, departe locul unde se coboara.

"Ura!"-n ceruri se ridica! Urla dealul, clocoteste!
"Sa traiti, copii!" le zice Stefan, ce-acum se gateste.
Zbârâie coarda din arcu-i, fulgera sageata-n vânt,
Piere, trece mai departe, si-ntr-un paltin vechi s-a frânt.

"Acolo fi-va altarul!" zice falnicul monarc,
Ce se-nchina si se pleaca pe razboinicul sau arc.
"Sa traiasca domnul Stefan!" mii de glasuri il urmeaza,
si poporul jos, pe vale, umilit ingenuncheaza!

Andrii-Popa*

**Acest hot a cutreierat tara sapte ani intregi, fara a-l putea prinde vreo potera.
La anul 1818, Mihai Cozoni, unchiul autorului, a fost insarcinat prin porunca
domneasca ca sa puie mâna pe acel hot vestit. Deci, întâlnindu-l la Valea-Seaca,
l-a ucis din fuga calului, dupa o crunta lupta de câteva ore. La 1821, când a
izbucnit revolutia greceasca, Mihai Cozoni, al carui suflet mare se aprindea
lesne la glasul libertatii si al vitejiei, s-a inrolat in armia lui Ipsilanti cu rang de
sutas (ekatondas), si la crunta batalie a grecilor cu turcii in Valahia, la Dragasani,
a ramas pe câmpul razboiului, dupa ce facuse mari si minunate vitejii.*

Cine trece-n Valea-Seaca
Cu hamgerul fara teaca
si cu pieptul dezvelit?
Andrii-Popa cel vestit!

sapte ani cu voinicie
si-a batut joc de domnie
si tot prada ne-ncetat,
Andrii-Popa, hot barbat!

Zi si noapte, de calare,
Trage bir din drumul mare,
si din tara peste tot!
Fug neferii cât ce pot,

Caci el are-o pusca plina
Cu trei glonti la radacina,
s-are-un murg de patru ani,
Care musca din dusmani,

s-are frati de cruce sapte,
Care-au supt sânge cu lapte.
si nu-i pasa de nimic,
Andrii-Popa cel voinic!

Capitane, fratioare,
Ce se vede despre soare?
Sa zaresc vro patru cai!...

N-auzisi tu de-un Mihai?

Capitane, te gateste,
Mihai mândrul te goneste.
Iata-l, vine ca un zmeu!
Fa trei cruci la Dumnezeu.

Cum îi vede-n departare,
Popa striga-n gura mare:
“Hai la goana de neferi!
Hai la hora de muieri!”*

*Istoric. — Acesta era racnetul lui Andrii-Popa când se izbea asupra puterilor
ce întâlnea.

A zis! tipa, se arunca,
Trece ses, pâraie, lunca
Cu fugarul sprintenel
și cu hoții după el.

Mihai mândrul vine iara,
Falnic ca un stâlp de para,
Pe-un cal alb ce n-are loc
și din ochi arunca foc.

Fug cum fuge-o o rândunica,
Fug ca fulgerul când pica,
și se duc voinicii, duc,
Cu urgie de haiduc!

Piept în piept!... câmpul rasuna,
Toti de tot dau împreună.
Toti la lupta-s înclistați,
Toti în sânge înruntați.

“Ura, frați!” caii necheaza,
Sus vazăduhul scanteiaza.
“Ura!” moartea s-a ivit!
Vulturul-n zbor s-a oprit!

Zi de vara pân-în seara
Dau voinicii să se piara
și cu fierul ascuțit,
și cu pumnul amortit.

Sângele-n rani gălgăiește,
Glasul-n gura se sfârșește.
Zece-s morți! doi încă vii,
Mihai mândrul și Andrii.

Andrii fuge far’ de-o mână,
Prinde murgul la fântână,
Da pieptis, sare pe sa
și din gura zice-asa:

“Zbori, copile sprintenele,
Sa ma scapi de chinuri grele,
Ca ma jur, de ma-i scapa,
Ca pe-un frate te-oi cata”.

Murgul sprinten se repede.
In zadar! Mihai mi-l vede!
“Stai, hot-popa, dragul meu,
Sa-ti arat cine sunt eu!”

si cum zice, mi-l chiteste,
Drept in frunte mi-l loveste!
“Ura!” Vulturul din nori
Racni falnic de trei ori.

Groza

Galben ca faclia de galbena ceara
Ce-aproape-i ardea,
Pe-o scândura veche, aruncat afara,
De somnul cel vecinic Groz-acum zacea;
Iar dupa el nime, nime nu plângea!

Poporu-mprejuru-i trist, cu-nfiorare,
La el se uita.
Unii faceau cruce; altii, de mirare,
Cu mâna la gura capul clatina
si-ncet, lângă dânsul, isi sopteau asa:

“El sa fie Groza cel vestit in tara
si-n sânge-ncruntat!
El sa fie Groza, cel ce ca o fiara,
Fara nici o grija de negrul pacat,
A stins zile multe si lege-a calcat!”

Un mosneag atunce, cu o barba lunga,
La Groza mergând,
Scoase doi bani netezi din vechea sa punga,
Lângă mort ii puse, mâna-i sarutând,
Mai facu o cruce si zise plângând:

“Oameni buni! an iarna bordeiu-mi arsese,
si pe-un ger cumplit
Nevasta-mi cu pruncii pe câmp ramasese.
N-aveam nici de hrana, nici tol de-nvelit,
si nici o putere!... eram prapadit!

Nu asteptam alta din mila cereasca
Decât a muri,
Când crestinul ista, Domnu-l odihneasca!
Pe-un cal alb ca iarna in deal se ivi
s-aproape de mine calul isi opri.

“Nu plânge, imi zise, n-ai grija, române,

Fa piept barbatesc;
Na, sa-ti cumperi haine, si casa, si pâine...”
si de-atunci copiii-mi ce-l tot pomenesc,
Oameni buni! de atunci in tihna traiesc.”

si, sarutând mortul, batrânul mosneag
Ofta si se duse cu-al sau vechi toiag.
Iar poporu-n zgomot striga, plin de jale:
“Dumnezeu sa ierte pacatele sale!”

Ursitii*

*Ici in vale, la fântâna,
Doua fete spala lâna...
(Cântecul lui Bujor)*

**Fetele române întrebuințează deosebite mijloace de a cunoaște ursitii ce vor avea. Unele descântă izvoarele, crezând ca vor vedea în fata apei chipurile barbatilor de care au sa aiba parte; altele isi leaga ochii în noaptea ajunului Bobotezei si merg de pun mâna pe un par din gardul casei. Daca se întâmpla ca acel par sa fie drept si curat, ursitul are sa fie nalt si binefacut; iar daca, din contra, parul e strâmb si noduros, ursitul are sa fie batrân si urât. Etc., etc.*

Colo-n vale, la fântâna,
Doua fete spalau lâna,
Spalau lâna si râdeau,
Iar din gura-asa graiau:

“Când a bate vânt de seara
Prin ogorul de secara,
De trei ori sa descântam
s-in fântâna sa catam.

Daca-a fi sa ni se prinda,
Om vedea ca-ntr-o oglinda
De-om avea sorti cu noroc
si ursiti cu ochi de foc”.

Cum batu vântul de seara
Prin ogorul de secara,
De trei ori au descântat,
In fântâna au catat,

si pe-a sa limpede fata,
Ca prin vis de dimineata,
Au vazut ele, zâmbind,
Doua chipuri stralucind.

Cele umbre balaioare,
Cu gurite zâmbitoare,
Pluteau lin, se leganau
si pe fete le-ngânau...

Iata ca pe apa-n fata,
Ca prin vis de dimineata,

Alte doua s-au ivit,
Chipuri mândre la privit.

Iar aceste umbre noua
Nu erau ca cele doua,
Albe ca floarea de crin,
Blânde ca cerul senin,

Ci erau de vânt piscate,
Cu par negru, sprinceni late
si cu ochii soimuleti,
La ochire mult semeti.

“Ian vezi, soro, ce minune!
(Zis-au fetele nebune)
Dorul nostru-i implinit...
Mult e mândru la privit!

Vezi tu cele umbre mute?
Parca vor sa ne sarute.
Vezi cum bratele-si intind?
Parca vor sa ne cuprind!”

N-au sfârsit bietele fete,
si pe frunte si pe plete
Nu stiu cine le-a furat
Câte-un dulce sarutat!

Cele fete, la fântâna,
De-atunci nu mai spala lâna;
Caci in codri si la drum
Isi petrec zilele-acum.

Acum stiu ce fel s-arunca
In dusmani glontii din lunca,
s-ades ele au vazut
Ce-i fuga de arnaut,

Ca de când pe frunti, pe plete,
Au simtit mândrele fete
Câte-un dulce sarutat,
Ele-n codri au urmat

Doi voinici cu sprinceni late,
Cu fete de vânt piscate
si cu ochii soimuleti,
La ochire mult semeti.

Strigoiul*

**Aceasta balada am compus-o in tovarasie cu Costache Negri, impartindu-ne subiectul in doua parti; eu am lucrat partea I, si Negri, partea II. Acea compunere a prietenului meu, plina de frumuseti poetice, este una din cele mai nimerite scrieri ale sale.*

In prapastia cea mare,
Unde vântul cu turbare
Sufla trist, infricosat,
Vezi o cruce darâmata
Ce de vânt e clatinata,
Clatinata ne-ncetat?

Imprejur iarba nu creste
si pe dânsa nu-si opreste
Nici o pasare-al ei zbor;
Ca sub dânsa-n orice vreme
Cu durere jalnic geme,
Geme-un glas ingrozitor.

Când e noapte fara stele,
Mii de flacari albastrele
Se vad tainic fluturând,
si prin ele crunt deodata
O fantasma se arata,
Se arata blestemând.

Calator nenorocite,
Fugi de-acele cai pocite
De ti-e calul de bun soi,
Ca-n mormântul fara pace
si sub cruce-acolo zace,
Zace singur un strigoi!

Intr-o noapte-ntunecata
Dulce soapta-namorata
Prin vazduh incet zbura.
Doua umbre sta in vale,
Ce, cuprinse-n dulce jale,
Amor vecinic isi jura.

Iar pe-o culme-n departare
Se vedea miscând la zare
Un cal alb, copil de vânt;
Coamele-i erau zburlite,
s-a lui sprintene copite
Sapau urme pe pamânt.

“Nu te duce, nu, badita!
(Zicea blânda copilita
Cu ochi plânsi, cu glas patruns)
Ah! te jur pe sfânta cruce!
Stai cu mine, nu te duce...”
Dar voinicul n-a raspuns;

Ci, strângând-o cu-nfocare,
Dupa-o dulce sarutare,
Repede s-a departat
si, sarind cu veselie
Pe-al sau cal de voinicie,

În văzduh s-a afundat.

Cine-alearga pe câmpie
Ca un duh de vijelie
Într-al nopții negru sân?
Cine fuge, cine trece
Pe la ceasul doisprezece?...
Un cal alb, cu-al său stăpân!

Vântul bate, vâjâiește,
Falnic calul se izbeste,
De se-ntrec ca doi voinici.
Dar prin neguri iata, iata
Ca lucesc pe câmp deodată
Mii de focurile mici.

Ele zbor, se departează.
Zboara calul, le urmează,
Pasind iute către mal.
Stai, oprește!... de pe stâncă,
În prăpastia adâncă
Au picat stăpân și cal!

și-de-atunci în fund s-aude
Gemete, blastemuri crude
Care trec pe-al nopții vânt.
și de-atunci ades s-arată
O fantasmă-nfricosă
Care iese din mormânt!

Ceasul rău

Pe cel deal, pe coaste,
Trece-o mândra oaste,
Oaste de români!
Toti voinici de frunte
Care merg să-nfrunte
Oarde de păgâni.

Iar pe-o culme verde
Ce-ntre munti se pierde
Stau de mi-i privesc
Două surioare,
Albe lacrimioare,
Care mi-i jelesc:

“Vezi tu, surioara,
Oastea se coboară
Colo pe costis,
Vezi-o cum patrunde
Pe rând și s-ascunde
Colo-n stejaris.

Vai! nu se mai vede!

Cine, cine-a crede
Grija ce duc eu,
Oastea ca-i purtata
De batrânul tata
si de dragul meu?

Ei se duc in vale
Unde tara-n jale
Geme cu amar,
Caci au intrat iara
Sabie in tara,
Palos de tatar.

De pe munti in poale,
Cu armele goale,
Ei mi se cobor,
si prin cea urdie,
Draga, o sa fie
Mare, mult omor!

Caci tata batrânul
Nu cruta pagânul
Când s-arunca-n foc.
El e român tare,
Ca Stefan cel Mare,
si om cu noroc.

Pentru el n-am teama...
Dar imi fac de seama
Când stau de gândesc
La dragul Lisandru,
Ca-i un copilandru,
si mult il iubesc!

El n-a vânat inca
Decât soimi de stâncă,
Cerbi cu coarne mari;
s-acu-ntâia oara
Face, surioara,
Goana de tatari.

s-asa mult mi-e frica
s-inima-mi se strica
Când gândesc la el,
Ca mult, mult ii place
Vitejii a face,
Scumpul tinere!”

“Taci, biata copila!
Nu-i plânge de mila
Iubitului tau,
Caci fereasca sfântul
Sa-ti fie cuvântul
Zis intr-un ceas rau!

Hai la manastire
Ca sa dam de stire
Pustnicului sfânt
Sa arda tamâie
Ca sa nu ramâie
Tatar pe pamânt.”

Oastea-nvingatoare
A stins de la soare
Aprigul dusman:
Ea se-ntoarce-n munte
Având chiar in frunte
Vechiu-i capitan.

Iar sarmana fata
In zadar, vai! cata
Pe iubitul sau!
El in foc cazuse,
Dupa ce facuse
Vitejii de zmeu!...

Din batrâni se spune
Ca sunt ceasuri bune
si ca rele sânt.
Vai de-acei s-acele
Care-n ceasuri rele
Zic vre un cuvânt!

Strunga*

**Padurea Strungai a fost mult timp locasul cetelor de hoti, încât acest nume a ramas vestit in Moldova, precum Padurea Neagra in Germania si padurea Bondi in Frantia.*

In padurea de la Strunga
Sunt de cei cu pusca lunga
Care dau chiorâs la punga!

Sunt de cei ce-mpusca-n luna,
Care noaptea-n frunze suna,
Feciori de lele nebuna!

Fa-te-n laturi, mai crestine,
Daca vrei sa mergi cu bine,
Sa ramâi cu viata-n tine!

In potica fara soare
Ei te-asteapta la strâmtoare
Sa te prade, sa te-omoare!...

In dumbrava cea vecina,
Unde buhna greu suspina,
Vezi cea zare de lumina?

Opt voinici cu spete late
si cu mâneci suflecate,
Stau cu pustile-ncarcate.

Trei saruta crucea sfânta,
Trei se lupta greu la trânta,
Unul drege, unul cânta:

“Oliolio, ciocoi bogate!
Ici de-ai trece, din pacate,
Sa-ti arunc doi glonti in spate.

Oliolio, mândra fetica!
De-ai veni cole-n potica
Sa te fac mai frumusica.

Ca mi-i pusca hultuita.
si mi-i ghioaga tintuita,
si mi-i inima-ncoltita.

Oliolio, mai Taie-Baba!*

Caci nu suieri mai degraba,
Sa sarim, voinici, la treaba!

**Taie-Baba: porecla haiduceasca.*

Pusculita-mi rugineste,
Ținta-n ghioaga se toceste,
Murgul sare, nechezeste!...

In padurea de la Strunga
Ce slujeste pusca lunga
Fara lupta, fara punga?”

Cintec haiducesc

Iarna vine, iarna trece
si padurea s-a rarit!
Ziua-i viscol, noaptea-i rece,
Greul vietii a sosit!

Cât mi-a fi iarna de mare,
Ce-o sa facem, vai de noi!
Fara codru, fara soare,
Far’ de bani, far’ de ciocoi?

Sai pe creanga cea uscata,
Draga corbi, corbisor.
Vezi, in calea departata
Nu-i zari vrun calator?

Calator cu punga plina
si cu sal la cap legat,
Sa-mi mai cerc asta rugina

si sa-mi fac bani de iernat.

Daleu! codre, fratioare,
Ce-ti facusi frunzisul des,
Unde-n pânda, la racoare,
Stam sunând din frunze-ades?

Vara trece, iarna vine,
si tu, codre, te-ai uscat!
Trece vara, si ca tine
Florile mi-am scuturat!

Ne-au ajuns vremea de munca,
De scos arma de la brâu,
De lasat potica-n lunca
si de dat capul sub frâu!

Daleu! draga primavara,
De-ai veni când as vrea eu,
Sa mai ies voinic prin tara,
Sa fiu iar la largul meu!

Sa-mi pun cusma pe-o ureche
si sa-mi las pletele-n vânt,
si-n potica mea cea veche
Sa ma-ntind iar la pamânt.

Sa simt iar durda pe spate
si sa-mi vad ici ca lucec
Cinci pistoale ferecate,
Cu hamgerul haiducesc.

si pe coarda-i cea pletoasa
Sa-mi dezmiard murgul voinic,
si pe zarea luminoasa
El sa zboare, eu sa-i zic:

“Fugi ca vântul, fugi ca gândul,
Mai, voinice nazdravan!
Caci acum ne-a venit rândul,
A sosit vremea de an,

Sa tinem codrii si valea
Noi, vitejii amândoi.
La neferi sa-nchidem calea,
Sa dam groaza prin ciocii”.

Fat-Logofat*

**Fat-Logofat este eroul povestilor populare; el se lupta cu zmeii si-i frumos ca soarele, având ca si el plete de aur.*

“O! Fat-Logofete,
Cu netede plete,

Cu parul de aur!
Stai, te odihnește,
Ca-n deal te pândeste
Un negru balaur.”

“Frumoasa fetita,
Cu lunga cosita,
Cu mândru colan!
De dânsul n-am teama,
Caci am pe-a lui seama
Al meu buzdugan.”

“O! tânăr semete,
Cu blânde mândrete,
Cu ochii de foc!
Balauru-i mare
și mila nu are...
Stai, ah! stai pe loc.”

“Luceafăr din stele,
Cu dulci porumbele
Pe fata de crin!
Toti zmeii din lume
Se-nchin l-al meu nume,
Tremur și se-nchin.”

“Viteze vestite,
Cu arme-aurite,
Cu dulce cuvânt!
El peste munti calca
și-n cer are-o falca,
s-una pe pamânt.”

“Pasarea de munte
Cu salba pe frunte,
Cu salba de flori!
Murgul meu, când sare,
Trece peste mare
și zboara prin nori.”

“O! .at-Logofete,
Cu netede plete,
Cu glasul ceresc!
Nu te du de-aice,
Nu te du, voinice,
Ca eu te iubesc!”

“Frumoasa fetita,
Cu lunga cosita,
Cu sân fecioresc!
Pentru-a ta iubire
Fala sau peire
Vreau să dobândesc!”

Hora*

** Hora este chiar jocul cel vechi al romanilor si care era cunoscut sub numele de chorus. In timpul horei este obiceiul ca unul din dantuitori sa cânte din gura si sa deie astfel tonul dantului.*

Iata! hora se porneste
Sub stejar, la radacina.
Iata! hora se-nvârteste...
Vina, puico, vina.

Lânga mine vin', draguta,
Sa te pot strânge de mâna
Ca ieri seara, la fântâna;
Mario, Mariuta!

Duh-de-Spaima! Piei-Naluca!**
Suna bine-n cobza, suna,
Sa nu-ti fac spetele struna
si chica maciuca.

*** Porecle date tiganilor lautari.*

Tu, Fes-Ros cu giubea lunga!
Din arcus trage mai tare,
Caci in gard am un par mare
si multi bani in punga!

Tot asa pân-in deseara!
Mult frumoasa-mi e puicuta,
Ca o zi de primavara,
Maria, Mariuta!

Tot asa, tot voiniceste!
Nu ma dati, mai, de rusine,
Caci gurita ce-mi zâmbeste
Vâra dracu-n mine.

Mi-am pus flori la palarie,
Mi-am pus flori, mi-am pus margele,
Sa se uite cu mândrie
Puicuta la ele.

Am camasa cu altita,
Tot de fir si de matasa,
Am pe spate-o durdulita...
De nime nu-mi pasa!

Nici de vornic, nici de dracul,
Nici de vraja ciocoiasca,
Nici de turc, nici de cazacul...
Tara sa traiasca!

Bateti toti intr-o lovire
Sa vuiasca-n fund pamântul;

Lumea-ntreaga sa se mire,
si Dumnezeu sfântul!

Sunt satul de biruri grele
si de plug, si de lopata,
De ciocoi, de zapciele
si de sapa lata.

Astazi horele sunt pline!
Crape-mi sura opincuta,
si sa mor in joc cu tine,
Mario, Mariuta!

Zburatorul*

**Zburatorul este un geniu nevazut, care pândește fetele in lunci si le saruta pe furis.*

“Draga, draga surioara,
Nu stii cântecul ce spune
Ca prin frunzi când se strecoara
Raza zilei ce apune,

Zburatorul se arunca
La copila care vine
Sa culeaga fragi in lunca,
Purtând flori la sân ca tine?

Fragii el din poala-i fura
Cu-a sa mâna nevazuta,
si pe frunte si pe gura
El o musca s-o saruta.

Soro, buza-ti e muscata!
Fragii, poti sa le duci dorul.
Spune,-n lunca-ntunecata
Nu-ntâlnisi pe Zburatorul?”

“Draga surioara, draga,
Cântecul mai spune inca
De-acel duh c-ades se leaga,
Când e umbra mai adâncă,

De copila mândra, alba,
Ce culege viorele,
Purtând pe ea scumpa salba,
Scumpa salba de margele.

Salba el râzând i-o strica
Cu-o placuta dezmiardare
si de fiesce margica
Lasa-o dulce sarutare.

Pe sân, draga, esti muscata!

Salba, poti ca sa-i duci dorul.
Spune,-n lunca-ntunecata
Nu-ntâlnisi pe Zburatorul?”

Astfel vesel pe-o carare
Glumeau gingasele fete.
Iar in lunca stau la zare
Doi voinici cu negre plete

si, cântând in poienita,
Aninau cu veselie
Unu-o salba-n chingulita,
Altul flori la palarie.

Tatarul

Cântec vechi

Mai tatare, tine-ti calul,
Mai tatare, strânge-i frâul,
Mai tatare, lasa malul,
Nu cerca a trece râul,

Ca, pe crucea sfintei lege!
De voi doi, peste hotare,
Nimic, zau, nu s-a alege,
Mai tatare, mai tatare!

Mai tatare, da-ne pace,
Mai tatare, stai, nu trece,
Mai tatare, nu ma face
Sa-ti farâm capul in zece!

Ca de sus, de pe movila,
De-oi zvârli ghioaga cea mare,
Zau, ti-oi plânge chiar de mila,
Mai tatare, mai tatare!

Mai tatare, unde-ti e pala?
Mai tatare, unde-ti e calul?
Mai tatare, unde-ti e fala?...
Nu spusei sa nu treci malul?

Nu stiai tu, mai vecine,
Ce-i românul in turbare?
Corbii musca acum din tine,
Mai tatare, mai tatare!

Cinel-cinel*

**Flacaii si fetele de la tara petrec serile iernii la sezatoare, propuinindu-si cimilituri,
dintre care unele sunt foarte poetice.*

Pastorul zise: "Cinel-cinel,
Copilei june de lângă el.
Doua stelute cu raze line
Lasat-au cerul plin de lumina
și pe-a ta frunte ele-au cazut.
Ghici, dragulita, ca le sarut."

Nu ghici-ndata
Gingasa fata
și pe ochi dulce fu sarutata.

Pastorul zise inca: "Cinel-cinel,
Copilei blânde de lângă el.
O vezi inchisa, rumena floare,
Cum se deschide, vezi lacrimioare,
și pe-a ta fata ea s-a nascut.
Ghici, dragulita, ca o sarut".

Nu ghici-ndata
Vesela fata
și pe gurita fu sarutata.

Pastorul zise iara: "Cinel-cinel,
Copilei mândre de lângă el.
Albe, rotunde, doua-aripioare
Ne-ncetat salta, la cer sa zboare,
și tu-n robie le-ai tot tinut.
Ghici, dragulita, ca le sarut".

Nu ghici-ndata
Rumena fata
și pe sân fraged fu sarutata.

Mândrulita de la munte

Mândrulita de la munte,
Ce nu treci cole, pe puncte,
Sa te strâng la pieptul meu?
Ca te-as face, zău, puicuta,
Sa urasti a ta casuta
și sa uiti pe Dumnezeu.

De-a tot toarce nu-ti e lene?
Lasa-ti furca-n buruiene
și-mi sai iute cel pârau,
Sa culegem impreuna,
Tu, frăgi roși de prin pasuna,
Eu, crini albi pe sânul tau.

Ici, in lunca inverzita,
Este-o iarba in florita
Ce se-ngâna c-un izvor.
Vina-n iarba, mândrulita,
Eu sa-ti cânt doina, doinita,

Tu sa plângi de dulce dor!

Dorul romincei

De-ar vrea bunul Dumnezeu
Sa-mi asculte dorul meu!
De-as avea un copilas,
Dragul mamei ingeras!

Cât e ziua, cât e noapte,
I-as sopti cu blânde soapte.
Cât e noapte, cât e zi,
Tot la sânu-mi l-as pazi!

L-as pazi, l-as dezmiarda,
Mii de sarutari i-as da,
si i-as zice-ncetisor:
Nani, nani, puisor!*

**Femeile române au obicei a legana si adormi copiii lor cu cântece dulci si melodioase, in care cuvântul nani, nani rasuna ades ca o duioasa dezmiardare.*

De-ar fi cerul cu priinta,
Sa-mplineasca-a mea dorinta!
De mi-ar da un baietel,
Dragul mamei voinicel!

N-ar fi prunc mai fericit
si pe lume mai iubit!
Alt copil n-ar fi ca el,
Mititel si frumusel!

Obrajelu-i ca de spume
N-ar avea seaman pe lume!
N-ar fi ochii nimarui
Dulci ca ochisorii lui!

Iar eu, mândra maiculita,
Pe-ai sai ochi, pe-a sa gurita
Ne-ncetat i-as saruta,
Saruta si i-as cânta.

si i-as face-o descântare
Sa ajunga-un viteaz mare,
Un viteaz ce-ar straluci,
Cum n-a fost, nici n-ar mai fi!

si l-as pune sa se culce
Pe-al meu sân, leganat dulce,
si i-as zice-ncetisor:
Nani, nani, puisor!

Cintec ostasesc

Român verde ca stejarul,
Râd de dusmani si de moarte!
Sa-mi traiasca armasarul
si prin glonti sa ma tot poarte!

Sai, voinice, si necheaza
Ager, falnic ca un zmeu,
Caci am inima viteaza
si credinta-n Dumnezeu!

Cât mi-a sta mâna voinica
Pe-a mea pala ostaseasca,
N-aiba grija de nimica
Țara mea cea româneasca!

Sai, voinice, si necheaza
Ager, falnic ca un zmeu,
Caci am inima viteaza
si credinta-n Dumnezeu!

Cu-al meu suflet, cu-a mea pala,
Cu-al meu soim albit de spume,
In dusmani vom da navala,
De s-a duce vestea-n lume!

Sai, voinice, si necheaza
Ager, falnic ca un zmeu,
Caci am inima viteaza
si credinta-n Dumnezeu!

Dorul

Cântec de lume
Ah! Mi-e dor, mi-e dor de tine,
Ingeras cu dulci lumine!
Ah! mi-e dor si plâng de jale
Tot privind in a ta cale.

Zi si noapte cu durere
Duios sufletu-mi te cere
si cu dulci, cu blânde soapte,
Te chem vecinic zi si noapte!

Scump odor, dulce iubita,
Unde-i fata ta slavita?
Unde-i glasu-ti ce patrunde?
Unde esti, draga mea, unde?

De-ar fi cerul cu iubire,
Mi-ar aduce-a ta zâmbire.
De-ar fi cerul cu-ndurare,
Mi-ar aduce-o sarutare.

Dar, vai mie! vremea zboara,
Zile, veacuri se strecoara,
s-ai mei ochi nu vad lumina
si durerea-mi nu s-alina!

Dorul arde ca un soare
A juniei dulce floare!
Dorul stinge, vestejeste
Inima care iubeste!

Doina iubirii

Trece vara cea-nflorita,
Trece vara cea iubita,

si cu dânsa-n alta lume
Se duc florile din lume,

Se duc toate-n pribegie...
Ramâne tara pustie!

Numai doua nu se duc,
Nici se duc, nici se usuc.

Una-i floare de zapada,
Una-i floare de livada,

Una-i floarea crinilor,
Un-a trandafirilor;

s-amândoua-s rasadite,
s-amândoua-s inflorite,

Una-n câmpul raiului,
Alta-n cuibul graiului!

Mândrulito, draga mea,
A cazut din cer o stea

si mi-a zis intr-un ceas rau
C-am sa mor de dorul tau!

si mi-a zis intr-un ceas blând
Ca de-i face pe-al meu gând,

Sa ma lasi a saruta
Doua flori pe fata ta,

Una-n câmpul raiului,
Alta-n cuibul graiului,

De murit, eu noi muri,
Ci cu tine m-oi iubi

Cât or creste flori in lume
si s-or duce-n ceea lume!

Din ciclul
LACRIMIOARE

Steluta

Dedicatie E.N.

Tu, care esti pierduta in neagra vecinicie,
Stea dulce si iubita a sufletului meu!
si care-odinioara luceai atât de vie
Pe când eram in lume tu singura si eu!

O! blânda, mult duioasa si tainica lumina!
In veci printre stelute te cata al meu dor,
s-adeseori la tine, când noaptea e senina,
Pe plaiul nemuririi se nalta c-un lung zbor.

Trecut-au ani de lacrimi, si multi vor trece inca
Din ora de urgie in care te-am pierdut!
si doru-mi nu s-alina, si jalea mea adânca
Ca trista vecinicie e fara de trecut!

Placeri ale iubirii, placeri incântatoare!
Simtiri! marete visuri de falnic viitor!
V-ati stins intr-o clipala ca stele trecatoare
Ce las-un intuneric adânc in urma lor.

V-ati stins! si de atunce in cruda-mi ratacire
N-am alta mângâiere mai vie pe pamânt
Decât sa-nalt la tine duioasa mea gândire,
Steluta zâmbitoare dincolo de mormânt!

Caci mult, ah! mult in viata eu te-am iubit pe tine,
O, dulce dezmiardare a sufletului meu!
si multa fericire ai revarsat in mine
Pe când eram in lume tu singura si eu!

Frumoasa ingerela cu albe aripioare!
Precum un vis de aur in viata-mi ai lucit,
si-n ceruri cu grabire, ca un parfum de floare,
Te-ai dus, lasându-mi numai un suvenir iubit.

Un suvenir, comoara de visuri fericite,
De scumpe, si fierbinte, si dulce sarutari,
De zile luminoase si indumnezeite,
De nopti venetiane si pline de-ncântari.

Un suvenir poetic, coroana vietii mele,
Ce mângâie si-nvie duioasa-inima mea,
si care se uneste cu harpele din stele
Când ma inchin la tine, o! draga, lina stea!

Tu dar ce prin iubire, la a iubirii soare,
Ai desteptat in mine poetice simtiri,
Primeste-n alta lume aceste lacrimioare
Ca un rasunet dulce de-a noastre dulci iubiri!

Lacrimioare

Multe flori lucesc in lume,
Multe flori mirositoare!
Dar ca voi, mici lacrimioare,
N-are-n lume nici o floare
Miros dulce, dulce nume!

Voi sunteti lacrimi de ingeri
Pe pamânt din cer picate,
Când prin stele leganate
A lor suflete curate
Zbor varsând duioase plângeri.

Sunteti fragede si albe
Ca iubita vietii mele!
Cu voi, scumpe strugurele,
Albe margaritarele,
Primavara-si face salbe.

Dar deodata vântul rece
Fara vreme va coseste!
Astfel soarta crunt rapeste
Tot ce-n lume ne zâmbeste...
Floarea piere, viata trece!

8 Mart

Intinde cu mândrie aripile-ti usoare,
O! sufletul meu vesel, o! suflet fericit!
Inalta-te in ceruri si zbori cântând la soare,
Caci soarele iubirii in cer a rasarit
si-n cale-mi s-a oprit!

Veniti, naluciri scumpe, dorinti, visuri marete,
Ca pasari calatoare la cuibul inflorit.
Veniti de-ngânati vesel a mele tinerete,
Caci steaua fericirii in ochii-mi a lucit...
Iubesc si sunt iubit!

*

Sunt ore fericite, sunt tainice placeri
Ce-n cumpana vietii platesc ani de dureri!
Atunce falnic omul ridica a sa frunte
si-n ceruri cu mândrie atinta ochiul sau.
Fiinta lui se-nalta ca vulturul de munte,
Iubirea lui il schimba si-l face Dumnezeu!

Atunci mai dulce steaua lucește-n miez de noapte,
și-n zori seninul pare mai vesel, mai curat;
s-a zilei mii de glasuri, s-a nopții mii de soapte
Îl proclamă-n fală a lumii împarat!
Sunt urme pretioase, sunt scumpe suvenire,
Ce-n suflet tipărite, ca el au nemurire!

Zadarnic timpul trece c-un zbor neobosit,
În sânul omenirii varsând a iernii gheață;
Lumina lor iubita lucește lin în viață
Precum un soare dulce în veci neasfintit!

Asa nu te vei stinge din minte-mi niciodată,
O! suvenir puternic de dragoste-nfocată!
O! timp ferice-n care minunea ce iubesc
M-a deșteptat în raiuri cu glasuri-ingeresc!

*

Era blândă ora a blândelor soapte,
Când nu mai e ziua și nu-i încă noapte.
Pământul și cerul, ca doi frațiori,
Își dau sărutare prin stele și flori,

și-n aer parfumul al florilor dalbe
Plutea cu lucirea stelutelor albe,
și-n toată natura cuprinsă de dor
Plutea o șoptire de dulce amor!

Din marginea lumii a nopții regina
Varsă-n calea noastră duioasă-i lumina,
și-n lunca patrunsă de razele ei
Zburau câii noștri cu aripi de zmei.

Mergeam noi în cale ca umbre tacute,
Pe-un covor de frunze, pe cărări pierdute,
și-n tăcerea nopții ce ne-nconjură,
Sufletele noastre ca și noi zbura,

Zbura ca doi îngeri din stele în stele,
Dându-și sărutare tainic între ele...
Deodată fugarii cu ochii de foc
La capatul luncii s-oprira pe loc.

Iar dulcele inger, patruns de simțire,
Îmi zise atunce, cu-o dulce zâmbire:
"Acum este ora când geniul sfânt
Aude și vede minuni pe pământ.

E ora ferice de sfânta uimire
Ce-n suflet revarsă fiori de iubire.
Spune-mi dar acum, tu, ce ești poet,
Ce poezii cântă inimă-ti încet?"

“Daca vrei sa afli taina ce ma-ncânta,
Iata poezia ce inima-mi cânta:

De este vreo fiinta, de este vreun nume
La care sa se-nchine un suflet omenesc,
Cu tot ce e mai nobil, mai iubitor pe lume,
Cu tot ce-n omenire e mai dumnezeiesc,

Tu esti acea fiinta, tu, gingasa lumina,
Aprinsa-n a mea cale de insusi Dumnezeu!
si sufletul meu vesel la tine se inchina,
O! scumpa mea Elena! o! drag ingerul meu!

Când soarta vru sa intru in rai de fericire,
Când ochii mei pe tine zâmbind te-au întâlnit,
Un fulger, o scânteie de vecinica iubire,
Din ochii tai pornita, in sânul-mi au lucit.

s-atunci in alta lume am re-nviat deodata,
s-un soare mai ferbinte in ceru-mi s-a aprins,

Atunci natura-ntreaga, zâmbindu-mi cu placere,
Isi puse pentru mine coroana sa de flori;
si glasul maicii mele, curmând a mea durere,
Veni sa ma dezmierezi din cerul fara nori.

Caci fata ta iubita mi s-arata oriunde,
In vis, in flori, in stele, in dulcele senin;
si inima-mi, cuprinsa de dorul ce patrunde,
soptea cu tine astfel prin tainicu-i suspin:

“ferice de acela a caruia privire,
Trezind in al tau suflet un fraged, dulce dor,
Ar face ca sa nasca pe gura-ti o zâmbire
Ca zori misterioase de vesel viitor!

Ferice care, vrednic de-o soarta neasteptata,
Ar face pentru dânsul, in ceas dumnezeiesc,
A ta inima scumpa de dragoste sa bata
si glasu-ti cu-nfocare sa-i zica: te iubesc!”

De crezi in poezie...

De crezi in poezie,
In sfânta armonie
Din boltele ceresti,
Când noaptea-nseninata
Luceste-ncoronata
De stele ce iubesti;

De crezi in tinerețe,
In gingasa frumsete
Ce-aprinde dulce dor,
si-n tainica uimire

Ce-nsufla-a ta privire,
O! scumpul meu odor!

De crezi in al tau frate,
In suflete curate,
In cer, in Dumnezeu...
Precum eu cred in tine
Ca in cerescul bine,
Crede-n amorul meu.

Adio

De-as trai cât lumea-ntreaga,
Gândul meu la tine, draga,
Vecinic, vecinic va zbura,
s-orice e mai sfânt in mine,
Dulce inger! pentru tine,
Pentru tine-l voi pastra.

Cea mai blânda-a mea gândire,
Cea mai gingasa simtire,
Cel mai falnic dor al meu
Ție numai, numai tie
Le inchin pentru vecie
Ca la insusi Dumnezeu!

Tu, fiinta de slavire!
C-un cuvânt, cu o zâmbire,
Cu un dulce sarutat!
Mi-ai dat suflet, mi-ai dat viata,
si a raiului dulceata
Tu in sânu-mi ai varsat!

Tu mi-ai dat cu-a ta iubire
Acea nalta fericire,
Acel simt dumnezeiesc
Ce puternic ne supune
si ne-nalta de ne pune
Sus, pe tronul ingeresc!

Tu, Eleno!... dar, vai mie!
Intr-o noapte de urgie
Cerul crud ne-a despartit!
Tu te-ai dus, te-ai dus, iubita...
Fericirea-mi nesfârșita
Intr-o clipa s-a sfârșit!

Asa-i soarta! asa-n lume
Tot ce poarta-un dulce nume,
Tot ce-i falnic si frumos
Curând trece, curând moare,
Ca un cântec, ca o floare,
Ca un fulger luminos!

Steaua vine, steaua piere!
Astfel dulcea-mi mângâiere
A pierit de pe pamânt;
A pierit, s-a dus cu tine
In locasul de lumina...
si eu plâng pe-al tau mormânt!

Singur, singur cu-a mea jale,
Ratacit pe-a vietii cale,
Ca un orb nenorocit,
Viata-mi scade, jalea-mi creste,
s-al meu dor in veci s-opreste
Pe mormântul tau iubit!

Adio! pe-aceste maluri
De-ale Bosforului valuri
Ingânate lin, usor,
Te las, inger de iubire!
Cu a vietii-mi fericire,
Cu-al meu suflet plin de dor!

Pe mare

Ah! viata pentru mine,
Scump inger! fara tine
Nu are nici un bine,
Nu are nici un dar.
In cer fie lumina,
Sau nori, sau noapte lina,
Sufletul meu suspina,
Suspina cu amar!

Oricare nalucire
L-a omului simtire
Aduce-nsufletire
Cu glasul-i încântat,
Se pierde-n neagra ceata
Ce-ntuneca-a mea viata
si glasul-i se ingheata
De mine departat.

Acum cerul zâmbeste,
Natura-ntinereste
si tot care traieste
Se simte fericit;
Dar mie cerul-mi pare
Cuprins de-ntunecare;
Vad lumea-n intristare
Ca sufletul-mi cernit!

Zadarnic cat placere,
Zadarnic mângâiere,
S-alin a mea durere,
Sa curm al meu suspin.

Trecuta fericire
Izvor e de jelire,
si dulcea-i suvenire
Hraneste jalea-n sân!

O, valuri mari de spume!
Purtati-ma prin lume
Ca frunza fara nume
Ce o plutiti usor,
si m-aruncati din mare
Pierdut, fara suflare,
Pe malul cu uitare
Adâncului Bosfor!

Ursita mea

Intr-un castel, departe,
Din ceruri avui parte
Sa vad un ingerel.
Mult trist era castelul!
Mult vesel ingerelul,
Mult gingas, tinerel!

Avea ceresti blândete,
Pe frunte-i dulci albete,
In ochii-i dulce foc,
s-o tainica zâmbire,
s-un suflet cu iubire,
s-o soarta cu noroc.

Eram eu inca june...
Acea scumpa minune
Era ursita mea!
Asa avui eu parte
Intr-un castel, departe,
A ma-ntâlni cu ea.

*

Intr-un palat, pe mare,
Intr-un oras, ce pare
Din valuri rasarit,
Departa de-a mea tara,
In urma vazui iara
Ursita ce-am iubit.

s-acolo, fara frica,
Pe Mare-Adriatica
Gondola ne-a primblat,
si-n leagan de iubire,
Pierdut in fericire,
Tot sufletul i-am dat!

Pe soare si pe luna.

Cu mine impreuna
A fost ursita mea...
Asa avui eu parte,
Intr-un palat, departe,
A ma iubi cu ea!

*

Iubitu-ne-am in lume,
Plutind pe-a marii spume,
Calcând pe verde plai,
si, lumii dând uitare,
Cu-o lunga sarutare,
Trecut-am lin prin rai,

Dar intr-o noapte lina
O palida lumina
Se stinse in eter,
si ingeru-mi cu jale,
Zburând pe-a stelei cale,
Se-ntoarse iar in cer.

Eram atunci pe mare...
In dulcea-i leganare
Muri ursita mea!
Asa avui eu parte
A sta in veci departe
s-a plânge dupa ea!

La Venetia mult duioasa

La Venetia mult duioasa
Duios zboara gândul meu,
Când, in noaptea-ntunecoasa,
Pe simțirea-mi dureroasa
Se abate dorul greu.

Astfel pasarea ranita
De un sarpe otravit
Zboara, zboara obosita
si s-abate amortita
Lângă cuibu-i inflorit.

O! Venetio mult mareata!
Cine a putut gusta
A iubirilor dulceata
In poetica ta viata
Vecinic nu te va uita!

Te iubesc in a ta jale,
In vesmântul tau cernit,
si in gondolele tale
Ce se pierd printre canale
Ca un vis neispravit.

Te iubesc cu dor fierbinte
In frumosul tau trecut
si-n aducerea-aminte
Ale dragostelor sfinte
s-a fiintei ce-am pierdut!

Din ciclul
MARGARITARELE*
1852—1862

**Românii de peste Milcov numesc margaritarele albele fiice ale primaverii, care in Moldova poarta numele de lacrimioare.*

Lacrimile izvorâte dintr-un suflet simtitor,
Precum roua diminetii, se înalta tainic nor
si se duc de se revarsa pe al Domnului altar
In odoare pretioase, in ceresc margaritar.

Desteptarea Rominiei*
1848

**Aceasta poezie nu a fost publicata in editia I-a a Doinelor, fiindca volumul, tiparit in Paris, avea a trece prin Austria pentru ca sa intre in România.*

Voi ce stati in adormire,
voi ce stati in nemiscare,
N-auziti prin somnul vostru
acel glas triumfator,
Ce se-nalta pân' la ceruri
din a lumii desteptare,
Ca o lunga salutare
Catr-un falnic viitor?

Nu simtiti inima voastra
ca tresare si se bate?
Nu simtiti in pieptul vostru
un dor sfânt si românesc
La cel glas de inviere,
la cel glas de libertate
Ce patrunde si razbate
Orice suflet omenesc?

Iata! lumea se desteapta
din adâncă-i letargie!
Ea paseste cu pas mare
catr-un tel de mult dorit.
Ah! treziti-va ca dânsa,
fratii mei de Românie!
Sculati toti cu barbatie,
Ziua vietii a sosit!

Libertatea-n fata lumii
a aprins un mândru soare,

s-acum neamurile toate
catre dânsul atintesc
Ca un cârd de vulturi ageri
ce cu-aripi mântuitoare
Se cerc vesel ca sa zboare
Catre soarele ceresc!

Numai tu, popor române,
sa zaci vecinic in orbire?
Numai tu sa fii nevrednic
de-acest timp reformator?
Numai tu sa nu iei parte
la obsteasca infratire,
La obsteasca fericire,
La obstescul viitor?

Pâna când sa creada lumea,
o! copii de Românie!
C-orice dor de libertate
a pierit, s-a stins din voi?
Pâna când sa ne tot plece
cruda, oarba tiranie
si la caru-i de trufie
Sa ne-njuge ea pe noi?

Pâna când in tara noastra
tot strainul sa domneasca?
Nu sunteti satui de rele,
n-ati avut destui stapâni?
La arme, viteji, la arme!
faceti lumea sa priveasca
Pe câmpia româneasca
Cete mândre de români!

Sculati, frati de-acelasi nume,
iata timpul de fratie!
Peste Molna, peste Milcov,
peste Prut, peste Carpati
Aruncati bratele voastre
cu-o puternica mândrie
si de-acum pe vecinicie
Cu toti mâinile va dati!

Hai, copii de-acelasi sânge!
hai cu toti intr-o unire
Libertate-acum sau moarte
sa catam, sa dobândim.
Pas, români! lumea ne vede...
Pentru-a Patriei iubire,
Pentru-a mamei dezrobire
Viata noastra sa jertfim!

Fericit acel ce calca
tirania sub picioare!

Care vede-n a lui țară
libertatea re-nviind,
Fericit, maret acela
care sub un falnic soare
Pentru Patria sa moare,
Nemurire mostenind.

Sentinela romina

Poem istoric

I
Românul nu pierе.

Din vârful Carpatilor,
Din desimea brazilor,
Repezit-am ochii mei
Ca doi vulturi sprintenei
Pe cea vale adâncita
și cu flori acoperita,
Ce se-ntinde ca o ceată
Pân' în Dunarea mareată
și de-acolo-n departare
Pân' în Nistru, pân' în Mare.
Iar pe cel amar pustiu
Cu vazutul ce-ntâlnii?
Întâlnii viteaz oștean,
Purtând semne de roman,
Falnic, tare ca un leu
și cu chip frumos de zeu.
Bratu-i stâng era-ncordat
Sub un scut de fier sapat
Ce ca soarele soare
și pe care se zărea
O lupoaica argintie
Ce pareă a fi chiar vie,
și sub fiară doi copii
Ce pareau a fi chiar vii.
Mâna-i dreaptă tineă pală;
Iar pe cap purta cu fală
Coif de aur lucitor,
Ca un zeu nemuritor.
Cel viteaz era calare
Pe-un cal alb în nemiscare,
și, ca dânsul, neclintit
Sta, privind spre răsărit.

Numai ochii săi misca,
Vulturește-i alerga,
Pe cea zare cenușie,
Lunga, tainică, pustie,
Unde, ca prin vis trecând
S-auzea din când în când
Vuiet surd, grozave șoapte
Ce veneau din miazănoapte,

Zgomot lung, inadusit
Ce venea din rasarit.
Iarba nu se clatina,
Frunza nu se legana.
Pasarea la munti zbura,
Fiara-n codri tremura,
Caci prin lumea spaimântata,
In uimire cufundata,
Treceau reci fiori de moarte,
Presimtiri de rele soarte!
Iar pe cer un vultur mare,
Facând cercuri de zburare,
Se vedea plutind cu fala,
si-n rotirea-i triumfala
Ținea ochiul sau maret
Pe viteazul calaret.

— Cine esti? de unde esti?
Pe la noi ce ratacesti? —
— Sunt roman si sunt osten
De-a-mparatului Traian!
Maica Roma cea batrâna
Mi-a pus arma asta-n mâna
si mi-a zis cu glasul sau:
Fiiul meu, alesul meu!
Tu, din toti ai mei copii
Cel mai tare-n vitejii!
Mergi în Dacia, grabeste,
Pe barbari de-i risipeste,
s-apoi vecinic privegheaza,
Sentinela mult veteaza,
si te-atine la hotare
Ca s-aud in departare
Rasunând dusmane pasuri,
Menintând barbare glasuri...

Venit-am si am invins!
Pe barbari pe toti i-am stins,
si pe tarmurile lor
Acum, domn stapânitor,
Astept oardele avane,
Astept limbile dusmane
Care vin din rasarit
Ca potop nemarginit
Sa cuprinda, sa inece
Tot pamântul unde-or trece!
— O! viteze neferice,
Ai sa pieri in câmpi aice!

— Eu sa pier, eu?... niciodata!
Vie-o lume incrunтата.
Vie valuri mari de foc...
Nici ca m-or clinti din loc.
Tot ce-i verde s-a usca,
Râurile vor seca,

si pustiul tot mereu
S-a lati-mprejurul meu,
Dar eu vecinic in picioare
Printre valuri arzatoare
Voi lupta, lupta-voi foarte
Far-a fi atins de moarte,
Caci român sunt in putere,
si românul-n veci nu pier!

II

Apa trece, pietrele ramân.

Abie zice, si deodata
fulgera-n cer o sageata,
Vâjâie, vine, loveste
Scutul care zânganeste
s-o respinge, - o zvârle jos
Ca pe-un sarpe veninos.
Dupa dânsa-n departare,
Colo-n fund, in fund la zare,
Se iverse-un negru nor
Plin de zgomot sunator
Ce tot vine, ce tot creste
si pe câmpuri se lateste
Cât e zare de zarit
Intre nord si rasarit!

— Sentinela, privegheaza,
Norul crunt înainteaza,
Sentinela! te arata,
Norul crunt se sparge!... Iata
Iata oardele avane,
Iata limbile dusmane
De gepizi si de bulgari,
De lombarzi si de avari!
Vin si hunii, vin si gotii,
Vin potop, potop cu totii
Pe cai iuti ca rândunele,
Fara frâie, fara sele,
Cai sirepi ce fug ca vântul
De cutremura pamântul!
Multi sunt ca nisipul marii,
Multi ca ghearele muștrarii
Intr-un suflet pacatos,
Intr-un cuget sângeros!...
Sai, române, pe omor,
Fa-te fulger razbitor,
Fa-te Dunare turbata,
Fa-te soarta ne-mpacata,
Caci potopul iata-l vine
si-i amar, amar de tine!

— Vie!...

Ca o stânca nalta
Ce din vârful de munte salta,

Tuna, se rostogoleste,
Cade, rumpe si zdrobeste
Codrii vechi din a sa cale
Pân' in fund, in fund devale!
Astfel crunt ostasul meu
Isi izbeste calul sau
Peste codrii miscatori
De barbari navalitori.
El ii sparge, si-i razbeste,
Snopuri, snopuri ii coseste,
si-i infrânge, si-i respinge,
si-i alunga, si-i invinge!
Calu-i turba, musca, sare,
Nechezând cu infocare,
Calca trupuri sub picioare,
Sfarma arme sunatoare
si cu greu in sânge-noata,
si mereu se-ndeasa-n gloata.
Crunt razboi! privire crunta!
Fiul Romei se incrunta...
Fulgeri ies din ochii sai!
Fulgera mii de scântei
Dintr-a armelor ciocniri
si lucioase zânganiri.
Zbor topoarele-aruncate,
Zbârâie-arcele-ncordate
si sagetile usoare
Noureaza mândrul soare
Caii salta si necheaza,
Lupta urla, se-nclesteaza
si barbarii toti gramada
Mortii crude se dau prada!
Zece cad, o suta mor,
Sute vin in locul lor!
Mii intregi se risipesc,
Alte mii in loc sosesc!
Dar viteazul cu-a sa pala
.ace drum printre navala,
si patrunde prin sageti,
Ca-i român cu sapte vieti!
In zadar hidra turbeaza,
Trupu-i groaznic incordeaza,
Geme, urla si crâsneste
si-mprejur se-ncolaceste.
.iul Romei se aprinde,
Hidra-n mâine-i o cuprinde
s-o sugruma, si o sfarma,
s-o invinge, si o darma!...
fug gepizii, fug bulgarii,
si lombarzii, si avarii,
fug si hunii, fug si gotii,
fug potop, potop cu totii,
si se duc, se duc ca vântul
Asurzind intreg pamântul
De-a lor urlete barbare,

De-a lor vaiete amare!

III

Roma, Roma nu mai este.

Unde-s oardele avane?
Unde-s limbile dusmane?
Au pierit, s-au stins din fata,
Precum toamna-n dimineata,
Se topesc, se sting la soare
Negurile-otravitoare!
Cu ce vifor de urgie
Navalira-n Românie!
Cum venira de turbati,
Ca balauri incrunati,
Cu o falca-n cerul sfânt
si cu alta pe pamânt!
Dar s-au dus cum n-au venit
In pustiul lor cumplit,
Parasind in urma lor
Câmpul luptei de omor!
Lat e câmpul celei lupte,
Lat si plin de arme rupte,
Plin de trupuri farâmate
Care zac gramezi culcate,
Plin de sânge ce-l pateaza
si vazduhul abureaza!
Unde sunt atâtea vieti,
Unde-s ochii indrazneti?
Moartea rece le-a cuprins,
Intr-o clipa ea le-a stins,
si pe câmpul cel de moarte,
Crunt locas de rele soarte,
S-a lasat acum deodata
O tacere-nfricosata!
Numai când, din vreme-n vreme,
Se aude-un glas ce geme,
O jelire-ntristatoare,
Un suspin de om ce moare,
Sau nechezul dureros
Unui cal rasturnat jos,
Care cheama ne-ncetat
Pe stapânu-i jos culcat.

Soarele isi schimba locul!
si apune ros ca focul,
Intinzând pe cea câmpie
O vapseala purpurie
Ca un sângeros vesmânt
Peste-un lung si trist mormânt!
Iar in naltul cerului,
Deasupra mormântului,
Țipa vulturul cu fala
si-n rotirea-i triumfala
Incununa cu-al sau zbor

Pe viteazu-nvingator.

Sa traiesti, ostas romane,
Stâlp al lumii apusane!
Tu cu pieptu-ti ai oprit
Valul crunt din rasarit,
si cu bratul tau armat
Pasul soartei l-ai schimbat!
Dar ce zic!... un fior rece
Prin a lumii vine trece,
Caci deodat-un glas prin lume,
Fara seaman, fara nume,
Suna, duce-o neagra veste:
Roma, Roma nu mai este!...

Zis-a glasul, un rasunet
Lung raspunde ca un tunet,
si a Romei vultur falnic
Cade, dând un tipat jalnic!
Zis-a glasul, si cu jale
Plângând soarta mumei sale,
Fiul Romei cei batrâne
Scapa armele din mâine,
Pleaca fruntea si-n durere
Moartea cheama, moarte cere!

Iara calu-i fratior,
Nechezând incetisor,
Câmpul luptei paraseste
si spre munti incet porneste,
Ducând lin si nesimtit
Pe stapânul lui iubit...
Ei se duc in trista cale
si pe urma lor devale
Cade-o noapte-ntunecoasa,
Noapte oarba, firoasa
Ca fundul pamântului,
Ca taina mormântului!
si sub neagra sa aripa
Se sterg toate intr-o clipa
Cum se sterge de usor
Visul cel amagitor,
si ca suvenirul sfânt
Celor care nu mai sânt!...

Motul si secuiul

MAGHIARUL
Motule,
Mai hotule!
Nu tot trage-n carne vie
si mai trage-n cea pustie.
Nu tot bate-n pieptul meu
Ca-i pacat de Dumnezeu!

ROMÂNUL

Puiule,

Secuiule!

Ce cati tu la noi in munte?

Lance-n coaste, barda-n frunte,

Ori un plumb vrajit in piept,

Sa te duci in rai de-a drept?

MAGHIARUL

Motule,

Mai hotule!

Tu esti tare, eu sunt tare;

Bun e Dumnezeu si mare!

De te-as prinde-n mâna mea,

Zile tu n-ai mai avea.

ROMÂNUL

Puiule,

Secuiule!

Eu sunt tare, tu esti tare,

Dar ti-e lauda prea mare!

De-alde tine, fatul meu,

Multi viteji ucis-am eu.

MAGHIARUL

Motule,

Mai hotule!

Sai din munte, da-te-n vale,

Ca sa-mi mai scurtezi din cale.

In cea vale de-ai salta,

Vai s-amar de viata ta!

ROMÂNUL

Puiule,

Secuiule!

Nici eu sa robesc la tine,

Nici tu sa robesti la mine.

Vrei, nu vrei dintr-un cuvânt?

Ca te sting de pe pamânt!

MAGHIARUL

Motule,

Mai hotule!

Tu n-ai nume, tu n-ai tara,

Asta-i patria maghiara.

Tu se cade sa-mi robesti,

Caci tu om inca nu esti.

ROMÂNUL

Puiule,

Secuiule,

Na! te du pe ceea lume

Ca sa afli de-al meu nume.

Spuie-ti mortii din mormânt

De sânt om sau de nu sânt!

Vis de poet

Ea era frumoasa, dulce,-ncântatoare,
Ca o floare vie, cazuta din soare;

Lumea-namorata si de doruri plina
O slavea in taina ca pe o regina,

si pe când nici visul nu-ndraznea, nici dorul
Pâna lânga dânsa sa-si inalte zborul,

Gingas, cu iubire, un poet ferice
Prin a lui cântare indraznea a-i zice:

“Când privesc la tine, scumpa mea iubita,
Ca o lira dulce inima-mi trezita

Cânta si serbeaza bunurile vietii,
Farmecul iubirii si al tineretii.

Când privesc la tine, draga mea frumoasa,
Raiul imi deschide poarta-i radioasa,

si zaresc printr-insa plaiul nemuririi,
Unde ne asteapta ingerul iubirii.

Atunci omenirea, viata de amaruri
Se imbraca-n ochii-mi cu placute daruri;

Patria-mi ascunde chinurile-i grele,
De zâmbeste vesel fericirii mele,

si tot ce încânta, tot ce da uimire,
Tot ce-nalta omul la dumnezeire,

Dragostea, virtutea, dulcea poezie,
Imi soptesc de tine si ma-nchina tie!

Iar când, mult ferice, imi aduc aminte
Ca-ntre-a noastre inimi sunt legaturi sfinte,

Ca tu, inger dulce, tu, minune vie,
Ai venit din ceruri ca sa te dai mie!

C-al tau sân fierbinte bate pentru mine,
C-a ta frumusetate este al meu bine...

O! atunci, iubita, sufletu-mi s-aprinde,
Nobila mândrie vine de-l cuprinde,

si simt ca el numai e menit pe lume
De a fi altarul scumpului tau nume!”

Astfel la picioare-i poetul cânta,
Iar ea, varsând lacrimi, blând îl asculta,

si-n a sa uimire gingasa, adâncă,
Îl ruga, zâmbindu-i, să mai cânte încă:

“Spune-mi ce minune, care scump odor
Ar putea în lume să-ți insufle dor?

Care vis de aur s-a oprit din cale
Ca să fie visul tinereții tale?

Vrei pe-aripa dalbă unui sprinten nor
Cerule și pământul să-ți alerge ușor?

Vrei să-ai pe frunte-ți margaritarele,
Salbe înșirate pe raze de stele?

Vrei tu la picioare-ți lumea să-ți închin?
Vrei să fii regina cerului senin?

Spune-mi, ce minune dorești ca să nască
Pentru-a ta plăcere dragostea-mi cerească?”

“Dragul meu poete! nu doresc odore,
Din a ta cunună vreau numai o floare.

Acea floare scumpă dacă ai avea,
Alta-mpodobire pe frunte n-ai vrea.

și numai amorul care mă învie
Ar întrece-n mine falnică-mă mândrie!

Tu ești visul gingaș ce din zborul său
Varsă încântare sufletului meu.

Tu-mi îndulcești viața, tu-mi soptesti din stele,
Tu luminezi calea rugăciunii mele,

și în veci pe tine cu drag te găsesc
În orice îmi place, în orice iubesc,

s-o credință sfântă de la cer îmi vine
Ca în altă lume m-am iubit cu tine.

O! mult îmi e scumpă închinarea ta,
Căci, iubind, amorul tu stii să-ți cânte.

și prin armonia dulcii tale lire
Vom zbura-mpreună către nemurire.

O! pleacă-a ta frunte pe inima mea,
De asculta dorul ce sopteste-n ea,

s-apoi cânta lumii țara mea slavita,
Cânta România și pe-a ta iubita!...”

Cine-ar putea crede că acest amor
A fost o părere, un vis trecător?

Poetul visase, cum visez poetii,
Flori de altă lume pe cărarea vieții.

Iar când la lumina ochii a deschis,
În ceruri zburase cerescul sau vis!

“O, vis al iubirii! zis-a el cu jale,
Simțind două lacrimi pe genele sale.

Scumpa nălucire! te întoarce-n rai,
Mergi de înflorește pe cerescul plai,

Căci un vis, ca tine, așa de fericit,
A-nflori nu poate pe pământ, aici!”

Muntele de foc*

**În Munții Apenini, între Giogo și Filigare, aproape de satul Petra Mala, există un fenomen vulcanic foarte curios de observat. Pe suprafața vârfului unui deal, numit Munte de foc, ies din pământ nenumărate limbi de foc care ard neconținut, răspândind noaptea lumini fantastice pe stâncile și pădurile de pe împrejur (vezi în Salba literară articolul intitulat: Monte di fo).*

Legenda din Munții Apenini

Pe cei munți pustii, sălbatici,
Din Lombardo-Venetie,
Unde noaptea în orgie
S-adună demonii lunatici,

Hoti de moarte doisprezece
Stau în rond sub vântul rece
Care suiera și trece!
Focul cerului s-aprinde,

Urmarit de groaznic tunet,
și al munților răsunet
Printre văi adânci se-ntinde.
Hotii râd cu voie bună.

seful lor, purtând cununa,
Cântă astfel în furtună:
“Varsă-n cupa mea de aur
Acest vin ce desfătează

și mă-mbata, mă turbează,
Că sângele roș pe taur.
Toarna, drege tot aici,
și când eu destul voi zice,

Pe-al meu cap trasnetul pice!
Betii, voinici, pâna la moarte!
In ceas vesel de placere
Sa uitam orice durere,

Orice chin a relei soarte.
Betii, copii, toti dupa mine
si-nchinati cupele pline
L-a fulgerelor lumina!

Vântul bate, cerul tuna,
Muntii urla, Satan râde,
Iadul vesel se deschide
si cu noi cânta-mpreuna.

Pe când lumea se-ngrozeste,
Omul brav benchetuieste
s-al lui suflet se-ntareste!

Tremure-se tot in lume
Cât va fierbe sânge-n mine!
Faca-si cruce si se-nchine
Cel ce-aude de-al meu nume.

Eu sunt bratul care frânge!
Eu sunt ochiul ce nu plânge!
Eu sunt gura ce bea sânge!”

Abia zice, si deodata
Cade hotul de pe munte,
Fulgerat, lovit in frunte
De a cerului sageata!...

De-atunci mii de focurele,
Limbi de para albastrele,
Ard pe locurile-acele!

Hotul si domnita

Frunza verde de aluna!
Trece voinicul pe luna
si codrul voios rasuna.

Trece hotul haulind,
Pe carare coborând,
Din frunzis mereu pocnind.

Mai voinice, voinicele,
Ia-ti taiusul de plasele,
Pune mâna pe otele,

Ca se primbla pe potici
Trei desagi de irmilici

si de galbeni venetici,

Iar in urma-le, calare,
Vine-o mândra fata mare,
Gatita pe maritare.

Ea-i mireasa unui crai
si se duce cu alai
Peste munte, peste plai,

Dar copila-i amarâta
C-a sa fie despartita
De Moldova mult iubita.

si in gândurile sale
Ea se roaga-amar cu jale
Ca sa-i iasa-un zmeu in cale...

Frunzulita de brad mica!
Iese hotul din potica,
Singur, vesel, fara frica,

s-apoi zice: "Cale buna!
Unde mergeti impreuna,
Dragii mei, noaptea pe luna?"

Decât la curtea craiasca,
Mai bine-n lunca hoteasca,
Lângă-o inima frateasca".

Frunza verde stejarel!
Hotul pleaca sprintenel
Cu domnita lângă el.

Iarba creste-n calea lor
si domnita, scump odor,
Vesel calca pe covor.

Dealul-Doamnei

Ce gândești, o! Margarita
Ce gândești, o! Margarita,
Când de visuri esti rapita

Intr-al noptii miez senin,
Când din luna zâmbitoare
Vine-o raza calatoare
De se joaca pe-al tau sân?

Nu crezi tu, o! Margarita,
C-acea raza fericita
Este gingasul meu dor,
Ce-i trimis din departare
Sa-ti aduca-o sarutare

De la bietul calator?

s-atunci, dulce Margarita,
Nu te simti duios uimita
L-ale razei dezmiardari?
si cu-o soapta de iubire
Nu trimiti a ta gândire
Sa ma caute pe mari?

Mult frumoasa Margarita!
Barca mea e ratacita
Pe al marii val turbat.
Glas de moarte-n aer trece,
si de-al mortii fior rece
Sufletu-mi e tulburat!

O! duioasa Margarita,
Da-mi o lacrima iubita
In acest minut amar,
Dorul meu in cer s-o suie
si, ferice, s-o depuie
Pe al Domnului altar!

Stelele

Doina

De la mine pân' la tine
Numai stele si lumine!
Dar ce sunt acele stele?
Sunt chiar lacrimile mele
Ce din ochii-mi au zburat
si pe cer s-au aninat
Cum se-anina despre zori
Roua limpede pe flori!...

Varsat-am multe din ele
Pentru soarta tarii mele!
Multe pentru cei ce sânt
Pribegiti de pe pamânt!
Multe lacrimi de jelire...
Iar de dulce fericire
Ah! Varsat-am numai doua,
si-s luceferi amândoua!

N. Balcescu murind *

**Mult jelitul N. Balcescu, autorul mai multor scrieri istorice de mare insemnatate, frate iubit al tuturor celor ce l-au cunoscut, s-a savârsit din viata la Palermo in 28 noiembrie 1852.*

De pe plaiu-nstrainarii,
Unde zac si simt ca mor
De amarul disperarii

si de-al tarii mele dor,

Vad o pasare voioasa
Apucând spre rasarit,
si o raza luminoasa,
si un nour aurit.

“Pasarica zburatoare,
Unde mergi cu dorul meu?”
“Am solie-ncântatoare
De la sfântul Dumnezeu

Sa duc glas de armonie
Țarmurilor românești
si sa scald in veselie
Inimile ce jelesti!”

“Raza vie, calatoare,
Unde mergi cu dorul meu?”
“Am solie-nvietoare
De la sfântul Dumnezeu

Sa depun o sarutare
Pe al tarii tale sân
si s-aduc o alinare
Jalnicului tau suspin.”

“Nouras patruns de soare,
Unde mergi cu dorul meu?”
“Am solie roditoare
De la sfântul Dumnezeu

Sa ma las in Românie,
Ca sa creasca mii de flori
Pe frumoasa ei câmpie
Ce o plângi adeseori!”

“Du-te, raza stralucita,
Du-te, mica pasarea,
si pe tara mea iubita
Mângâietî-o-n lipsa mea!

Iar tu, nour de rodire,
fa sa creasca-n sânul sau,
Cu verzi lauri de marire,
floarea sufletului meu!”

Anul 1855

Dup-atâti rai secolî negri
de dureri, de vijelie,
Ce-au trecut fara-ncetare
peste biata Românie,
Tu, an nou, ce ne vestesti?

Vii s-aduci patriei mele,
ca o dreapta rasplatire,
Pace, glorie, putere,
libertate, fericire,
Indurarile ceresti?

Din noianul vecinicii
esti tu sol de mângâiere?
Trebuie ca semn de moarte
sau ca semn de inviere
Sa te blestem, sa te-admir?

Esti amic sau tu faci parte
din cumplitii ani de rele
Ce-au depus in al lor trecut
peste fruntea tarii mele
O coroana de martir?

Orice-a fi a ta menire,
vei gasi poporul tare,
Infruntând lovirea soartei
cu-o puternica rabdare
si cu suflet de român.
Caci românul e intocmai
precum stâncile marete
Care-n valurile marii
furtunate si semete
Neclintite-n veci ramân.

Pe aceste mândre tarmuri
sentinela-naintata
Neamul nostru, fara sprijin,
in veghere necurmata
Sta pe loc la postul sau.

El de douazeci de secoli
a trecut prin mii de lupte,
Dar acum i-a cazut bratul,
i-au cazut armele rupte...
O! puternic Dumnezeu!

Sunt destule-atâte chinuri!
Ada ziua mult dorita,
Zi de pace, de tarie
si de glorie iubita
Pentru-acest sarman popor,

Pentru-o natie crestina,
care poart-un mare nume
si in sufletu-i presimte
ca-i chemat in asta lume
La un falnic viitor.

Fa ca anul care vine

sa aduca-un mândru soare,
Sa deschida-o cale noua
de mari fapte roditoare
Pentru neamul românesc,

Caci el are din vechime
o menire stralucita!
El a fost si vrea sa fie
sentinela neclintita
Pe pamântul stramosesc!

Cintece si sarutari

POETUL

Ah! câte glasuri de armonie
In al meu suflet cânta duios,
Toate, uimite, se-nchina tie
Când te-arati mie,
Inger frumos!

Alba româncă! tu pentru mine
Esti adierea lunii lui mai.
Darul iubirii, cerescul bine,
Naste si-mi vine
Din al tau grai.

Priveste-n lume maretul soare
Cum raspândește veseli fiori.
El da o raza invietoare
De orice floare
Ivita-n zori.

Priveste-a noptii mândra coroana
Cum lasa-a ninge stele din ea.
De orice suflet care-n cer zboara
Lin se coboara
Câte o stea.

O, dulce inger de dezmiardare!
De-ai vrea, unita cu dorul meu,
Sa-mi dai, ferice, o sarutare,
De-orice cântare
As cânta eu,

N-ar fi in ceruri dalbe lumine,
Nici flori pe lume s-ar legana,
Pe câte versuri de amor pline
Eu pentru tine
As suspina!

ROMÂNCA

Când primavara cu larcimioare
În locul iernii vine zâmbind,
Înima, dulce privighetoare
Scaldată-n soare,
Cântă iubind.

Dar când se luptă țara-n durere,
Tot omul tânăr și simțitor
Trebuie să-i deie cu-a sa putere
O mângâiere
Ș-un ajutor.

Când țara geme sub apăsare,
Mai bine-mi place să aud sunând
Un răcnet aspru de răzbunare
Decât oftare
De amor blând.

Versul iubirii duios strabate,
Focul poetic e rapitor,
Dar nu-s cuvinte mai infocate
Ca libertate
Și viitor.

June poete! ascunde-ți dorul,
Căci nu e timpul de dulci plăceri.
Decât pe liră să cânti amorul,
Apara-onorul
Șarmanei țări!

Cântă-un vers falnic de re-nviere
Care să aprindă sufletul meu.
Ridică neamul de la cadere,
Ș-orice-mi vei cere
Va fi al tău!

Dragos*

**Dupa traditia populara, Dragos a venit din Ardeal si a poposit intr-o vale numita Câmpul-lui-Dragos, ce se gaseste intre Bacau si Piatra. Asemenea se pretinde ca bourul Moldovei reprezinta capul unui zimbbru ucis de Dragos la descalecarea lui in tara, in secolul XIII. Bour insemneaza Boul Urus.*

Dragos, mândru ca un soare,
A plecat la vânătoare.
Ghioaga și săgeata lui
Fac pustiul codrului!

Cerbul moare, ursii pier
și vulturii cad din cer...
Iată că-ntr-o dăbrăvioară
El zărește-o caprioară,

Fiara blândă de la munte,

Cu steluta alba-n frunte
si cornite subtirele
si copite sprintenele.

Caprioara cum il simte
Lasa locurile strimte,
Fuge, salta, zboara, piere,
Ca un vis, ca o parere;

Iara Dragos infocat
O goneste ne-ncetat.
Zi de vara cât de lunga,
Vânatorul o alunga,

s-amândoi se pierd de vii
In codri merei pustii!

II

Iata, mari, ca deodata
O poiana se arata,
Inverzita, inflorita
si de lume tainuita.

Iar pe iarba-n poienita
Cânta-o alba copilita,
Cu ochi dulci, dezmiardatori
si cu sânul plin de flori.

Caprioara, cât o vede,
Zboara vesel, se repede
si ii cade la picioare
Pe-un covor de lacrimioare.

Cât viteazul o zareste,
Pe loc sta si se uimeste!
Uita blânda caprioara
si sageata ce omoara!

Uita draga vânatoare,
Uita lumea de sub soare!

III

"Copilita! zice el
Rezemat de-un stejarel.
Esti tu zâna astui plai,
Sau o floare de la rai?"

“Dragos, Dragos, fratioare,
Nu sunt zâna, nu sunt floare,
Dar am suflet fecioresc
si Moldova ma numesc.

Mult e mult de când te-astept
sa-mi alin dorul din piept,
Ca de Domnul sunt menita

Ca sa fiu a ta ursita!”

“O, Moldovo-ncântatoare,
Gingasa fermecatoare!
Iata, arcu-mi vitejesc
Lânga tine-l rasadesc,

Ca sa deie pân-in zori
Crengi cu frunze si cu flori,
si cu-acele crengi frumoase
Sa-mpletim cununi voioase,

Una tie, una mie,
Pentru-a noastra cununie!”

IV

A doua zi ei plecara
si prin codri apucara,
Amândoi imbratisati,
Cu flori mândre-ncununati.

Dealuri multe ei suira,
Multe dealuri coborâra,
Pân-in valea cea-nverzita,
De-un râu luciu racorita.

Copilita-nveselea
si din gura-asa graia:
“Dragos, Dragos, fratioare,
Lasa ochii tai sa zboare

Peste dealuri si câmpii
Pascute de herghelii,
Peste vai, peste gradini
Unde zbor mii de albini,

Peste ape curgatoare
si dumbravi rasunatoare.
Cât pamânt tu vei vedea,
E cuprins de zestrea mea!

s-acea dalba de mosie
Toata-n veci a ta sa fie,
Ca sa fie-n veci scapata
De o fiara-nfricosata,

De un zimbru fioros
Care-o calca-n sus si-n jos”.

V

Bine vorba nu sfârsea,
Din râu iata ca iese
Zimbrul aprig ca un zmeu,
Cu lungi coame ca de leu,

si cu coarne otelite,
si cu aripi la copite.
Fiara crunta si turbata
Pleca fruntea lui cea lata

si sarind, mugind, da zor
Peste mândrul vânat.
Iara Dragos s-atinea
si, cel zimbru cum venea,
Ghioaga-n frunte-i arunca,
Fruntea-n doua-i despica!

Apoi capul ii taia,
Intr-o lance il pune
si pleca in veselie
Pe frumoasa lui mosie,
De pagâni sa o fereasca
si ca domn sa o domneasca!

1 Mai

Acea zi mult frumoasa,
cea zi de neuitare,
Când pentru-ntâia oara
amorul infocat
Ne-a strâns la sânul dulce
cu-o dulce-mbratisare
si a depus pe frunte-ti
intâiul sarutat!

Acea zi mult iubita,
când tu, prin o minune,
Mi-ai dat reinviere
l-al dragostei altar,
Din suvenirul nostru
în veci nu va apune,
Caci ea a fost hotarul
trecutului amar!

Ea se impodobise
cu-al primaverii soare
si se-ngâna voioasa
cu frumusetea ta,
Dar tu-mi pareai mai dulce
si mai încântătoare
Decât chiar primavara
care ne încânta.

O! cât erai atunce
de alba si frumoasa,
Când dorul tau, în ceruri
zburând cu-al meu suspin,
A izvorât în ochii-ti
o roua luminoasa

si te-a plecat pe sânu-mi
ca floarea unui crin!

O singura minuta
a mea s-a ta fiinta
S-au intrunit in raiul
fierbintei sarutari,
Dar din acea minuta
cereasca Provedinta
Ar face-o vecinicie
de scumpe desfatari!

Atât era de mare
a noastra fericire,
Ca daca moartea cruda,
vazând cât ne iubim,
Voia atunci sa curme
a noastra vietuire,
Am fi murit ferice,
far-a sti ca murim!

Cintece de lume

I
Inima-mi e amarâta,
Zarea vietii innegrita!
De-oi trai, n-am ce dori,
N-am ce jeli de-oi muri!

Inima, fii rabdatoare
Ca pamântul sub picioare,
Pân' ce-i zace cu-al tau dor
In mormânt nesimtitor.

Ce-ti slujeste de a plânge,
De-a varsa lacrimi de sânge
Intr-al lumii val cernit?...
Valul trece neoprit!

Taci, cumplita mea durere,
si tot creste in tacere,
Pân' ce tu la Dumnezeu
Duce-vei sufletul meu!

II
Avut-am odata-n lume
Dor de fala si de nume,
Dar acum vedea-l-as mort
Chiar si numele ce port!

Avut-am odinioara
Mama dulce, dulce tara;
Dar acum sunt ratacit
In pustiu nemarginit!

Avut-am in fericire
Un vis dulce de iubire...
Unde-i, Doamne, visul meu?
Unde-i raiul, unde-s eu?

Amar mie! amar mie!
Din cereasca-mparatie
Ce lung fulger m-a patruns!
Ce-am fost eu si ce-am ajiuns?

III

Ah! durere, in ce parte
De tine sa fug departe?
Urma-n lume sa nu las,
Nici s-aud al lumii glas!

Cum sa scap de rau, de bine?
Incotro sa fug de mine,
Pe pamânt sa nu mai stiu
De sunt mort sau de sunt viu?

Dati-mi, dati-mi aripioare,
Sa zbor iute pe sub soare.
Dati-mi aripi de pe dor,
Pe sub noapte iar sa zbor.

Duce-m-as si m-as tot duce,
Dor sa nu ma mai apuce!
Cine-n cale m-a vedea
Sa plânga de jalea mea!

Moldova in 1857

Scumpa Moldova! tara de jale!
Ah! in ce stare tu ai ajuns!
Lasa-ma-a plânge ranile tale,
Caci pân-in suflet ma simt patruns!

Tu, ce esti buna, dulce, iubita,
Tu, ce esti fiica lui Dumnezeu,
Cum te loveste soarta cumplita!
Cum te ineaca amarul greu!

Lupii, si corbii, si vulpi straine
fac a lor hrana din corpul tau,
si tu, Moldova, platesti cu bine
La toti aceia care-ti fac rau!

O! cât de crunte s-otravitoare
Sunt pentru tine a lor muscari,
Când ei cu buze sfâsietoare
Raspund l-ale tale dulci sarutari!

Dar mult mai aprig trebuie sa fie
Chinul ce suferi, amarul chin,
Când vezi chiar fiii-ti cu dusmanie
Rupându-ti sânul de amor plin!

Mama duioasa, trista,-n cadere,
Cu agonie mâinile-ti frângi,
si nu-ti ramâne nici o putere,
Nici glas, la lume ca sa te plângi!

Când ridici fruntea, jos in tarâna
O-mpinge, o calca dusman picior!
Când ridici glasul, o crunta mâna
Ii curma-ndata geamatu-n zbor!

Dar cât va bate inima-n mine,
Eu in veghere la lupta-oi sta,
si, cu tarie, eu pentru tine
In fata lumii voi protesta!

Pentru coroana-ti de suverana,
Pentru-al tau nume si al tau drept
Eu infrunta-voi hidra dusmana
s-un scut ti-oi face din al meu piept!

Voi zice tie: "Mama-ntristata!
Prinde la suflet invietor,
Caci tu scapa-vei de munci odata
si-i avea parte de viitor!

Las' sa te prade hotii in taina,
Sa urle lupii in urma ta.
Lasa-i sa rupa mândra ta haina...
Haina mai mândra tu vei purta!

In zadar raii vor in orbire
Cereasca lege a-mpotrivi.
Cerul voieste a ta marire,
si tu, Moldova, mare vei fi!

In zadar cearca ei sa ridice
Un zid pe Milcov, despartitor.
Cadea-va zidul, si tu, ferice,
Vei fi unita cu a ta sor'.

Caci tot se afla in Românie
Inimi aprinse de-un sacru dor,
Ce vor românul ca sa re-nvie
Mare, puternic, ca dorul lor!

E scrisa-n ceruri sfânta Unire!
E scrisa-n inimi cu foc ceresc!
O! Românie! l-a ta marire
Lucreaza bratul dumnezeiesc!"

Voi zice, zice pâna la moarte
Celor ce-s dusmani neimpacati:
“O! voi, unelte de rele soarte
Pentru românii ce va sunt frati!

Voi, care insiva cu-a voastre mâine
Mormântul tarii l-ati pregatit,
s-ati muscat mâna ce va da pâine,
si-ati ranit sânul ce v-a iubit!

Voi, care tarii platiti cu ura
Când ea va cheama dragii sai fii,
Uitând Dreptate, Lege, Natura,
Uitând ca insiva aveti copii,

Blestemul tarii tunând sa cada
Pe capul vostru nelegiuit!
Blestem si ura!... Lumea sa vada
Cât rau in lume ati faptuit!

Fie-va viata neagra, amara!
Copii sa n-aveti de sarutat!
Sa n-aveti nume, sa n-aveti tara,
Aici sa n-aveti loc de-ngropat!

si când pe calea de vecinicie
Veti pleca sarbezi, tremuratori,
Pe fruntea voastra moartea sa scrie:
Dusmani ai tarii! Cruzei vânzatori!”

Noaptea Sfântului Andrii

Zgomot trist in câmp rasuna!
Vin strigoii, se aduna,
Parasind a lor secii.
Voi, crestinelor popoare,
Faceti cruci mântuitoare,
Caci e noaptea-ngrozitoare,
Noaptea Sfântului Andrii!

Vântul sufla cu turbare!
A picat stejarul mare,
Cerule s-a întunecat!
Luna salta-ngalbenita,
Printre nouri ratacita,
Ca o luntre parasita
Pe un ocean turbat.

Bufnele posomorâte,
In a lor cuiburi trezite,
Țipa cu glas amortit.
Lupii urla impreuna,
Cu ochi rosi tintiti la luna,
Câmpul geme, codrul suna,

Satan pe deal s-a ivit!

Iata-l! iata, Satan vine,
Razbatând prin verzi lumine,
Pe-un fulger scânteietor.
Umbre, stafii despletite,
Cucuveici, iele zburlete
si Rusaliile pocite
Il urmeaza ca un nor!

Sus, pe turnul fara cruce,
Duhul-rau zbierând se duce,
si tot turnul s-a clintit!
Miezul noptii-n aer trece
si, lovind arama rece,
Ore negre douasprezece
Bate-n clopotul dogit.

Strigoimea se-ndeseste,
Hora mare invârteste
Lânga turnul crestinesc.
Iar pe lânga alba luna
Nouri vineti se aduna,
Se-mpletesc intr-o cununa
si-mprejuru-i se-nvârtesc.

Voi, cu suflete curate,
Cu credinti nestramutate,
Oameni buni, femei, copii!
Voi, crestinelor popoare,
Faceti cruci mântuitoare,
Caci e noaptea-ngrozitoare,
Noaptea Sfântului Andrii!

Acum iata, pe mormânturi,
Clatinati, batuti de vânturi,
Toti strigoii s-au lasat.
Asezati într-un rond mare,
Adânciti in intristare,
Pe sicriu-si fiecare
Oasele-si a rezemat.

Unul zice: "Eu in viata
Cu o mâna indrazneata
Multe drepturi am rapit!
Rapit-am pâinea de hrana
Unei gingase orfana
Ce, pierduta si sarmana,
In mizerie-a pierit!"

Altul zice: "Eu in lume
Am avut putere, nume,
Caci am fost stapânitor!
Dar in oarba-mi lacomie,
Pentru-o seaca avutie,

Am impins in grea urgie
Pe sarmanul meu popor!”

Altul zice: “Eu in tara
Fost-am o cumplita fiara,
Plina de amar venin!
Impotriva tarii mele
faptuit-am multe rele,
s-am legat-o-n lanturi grele
s-am vândut-o la strain!”

“Foc si ura-n vecinicie
Pe voi cada, pe voi fie!”
Striga-atunci un glas ceresc.
si pe loc cad in morminte
Pacatoasele-osemintе.
Iar pe zidurile sfinte
Trece-un foc dumnezeiesc!

Hora Unirii **1857**

Hai sa dam mâna cu mâna
Cei cu inima româna,
Sa-nvârtim hora fratiei
Pe pamântul României!

Iarba rea din holde piara!
Piara dusmania-n tara!
Intre noi sa nu mai fie
Decât flori si omenie!

Mai muntene, mai vecine,
Vina sa te prinzi cu mine
si la viata cu unire,
si la moarte cu-nfratire!

Unde-i unul, nu-i putere
La nevoi si la durere.
Unde-s doi, puterea creste
si dusmanul nu sporeste!

Amândoi suntem de-o mama,
De-o faptura si de-o seama,
Ca doi brazi intr-o tulpina,
Ca doi ochi intr-o lumina.

Amândoi avem un nume,
Amândoi o soarta-n lume.
Eu ti-s frate, tu mi-esti frate,
In noi doi un suflet bate!

Vin' la Milcov cu grabire
Sa-l secam dintr-o sorbire,
Ca sa treaca drumul mare

Peste-a noastre vechi hotare,

si sa vada sfântul soare
Intr-o zi de sarbatoare
Hora noastra cea frateasca
Pe câmpia româneasca!

Cristos a inviat

Cristos mântuitorul
din morti a inviat,
si fruntea-i ca un soare,
Lucind peste popoare,
Fiori de nemurire
in lume a-mprastiat.

Cristos, zeul credintei,
iesit-a din mormânt!
s-a sa reinviere
Ne-arata ca nu piere
Dreptatea, si credinta,
si adevarul sfânt!

Cristos e viu! Ca dânsul,
o! voi ce suferiti
In lanturi de robie,
Curând la viata vie
Din umbra trista-a mortii
veti fi cu toti iesiti!

Polonie strivita
sub aprigul picior
A tiraniei crude,
Curaj! in cer s-aude
Un imn de re-nviere,
un glas prevestitor.

Curaj! Deschizând astazi
a vecinicii porti,
Mântuitorul vine,
Polonie, spre tine,
Sa te ridice falnic
cu dânsul dintre morti!

Insira-te, margarite

Legenda
Dedicata d-nei
Zoe Cantacuzino

Trei copile de-mparat
Stau intr-un maret palat,
Insirând la scumpe salbe

De margaritare albe.

Iar o pasare maiastra
Vine vesel pe fereastra
si, batând din aripioare,
Zice, blând cuvântatoare:

“Bine, bine v-am gasit,
Dalbe flori din rasarit!”
“Bine-ai venit de la rai,
Pasarea cu dulce grai!”

“Eu sosesc cu primavara
Ca sa ma intorn cu vara;
s-acum vin pe-al vostru plai,
Aducând luna lui mai,

Luna cea de lacrimioare
si de doruri iubitoare,
si o dalba de poveste
Cum n-a fost si nu mai este!”

“Pasarica, spune, spune
Cea poveste de minune,
Ca ti-om face noi trei salbe
De margaritare albe.”

I
“Insira-te, margarite,
Pe lungi fire aurite,
Ca o hora luminoasa,
Ca povestea mea duioasa:

Fost-a fost in lume-odata
Mândrulita, dulce fata,
si la chip fermecatoare
De puteai cata la soare,

Iar la ochisorii sai
si la fata-i nu putei!
Florile ii ziceau floare,
Stelele, stea lucitoare,

Incât vecinic flori si stele
Se certau noaptea-ntre ele!
Iata-n fapt de dimineata
Ca pe câmpul de verdeata

Copilita, cu-alte doua,
Se primbla, torcând prin roua.
Una zice: “Am visat
De-un fecior de imparat!

Dac-ar fi acum sa vie
Sa m-aleaga de sotie,

I-as aduce eu in dar
Un soiman de armasar

Care zboara, care sare
Peste munti si peste mare
si inconjura pamântul
Mai usor chiar decât vântul!”

Alta zice: “Surioare!
Eu i-as tese-n foc de soare
O camasa-n zece ite,
Cu descânteci prin altite,

Ca sa-i fie de noroc
si sa-l apere de foc,
si de patimi sufletesti,
si de boalele trupesti!”

Iar frumoasa copilita
Zice astfel din gurita:
“Eu i-as face doi feciori,
Doi de gemeni fratriori,

Cu cositele-aurite
si cu fetele-nflorite,
De n-ar fi altii ca ei
Dragalasi si frumusei,

Caci ar fi stralucitori
Ca doi ochi veselitori!”
“De mi-i face-asa copii,
Tu, mireasa mea sa fii!

(Zice-atunce mândrul crai
Ce vina pe verde plai.)
Tu sa fii a mea mireasa,
A mea dulce-mparateasa!

Tu, minune-ncântatoare
Care esti rupta din soare!”
Copilita-n fericire
Sta patrunga de uimire,

Ochii gales i se-nchid,
Degetele-i se deschid,
Fusu-i pica, firu-si pierde,
si ea cade-n iarba verde.

Iara craiul tinere!
O ia-n brate usurel,
si cu gingasul odor
Salta pe-al sau cal usor,

Calul falnic se-ncordeaza,
Sare, zboara si necheaza;

El nechezul n-a sfârșit,
La palat c-a și sosit!

sapte zile-abia trecea,
Mare nunta se făcea,
Cu nuntasi nenumarati,
Cum se cade la-mparati,

De-a mers vestea-n departari,
Peste noua tari și mari!
Fost-au fata crai vestiti,
Cu coroane-mpodobiti,

și vestite-mparatese,
Tot frumoase și alese.
Fost-au încă la serbare
Oaspeti mari de spaimântare*

**Povestile populare sunt pline de ființe fantastice, precum: uriesi, fete-frumosi, care se lupta cu zmeii pentru fete de imparati, Sfarma-Piatra, ce macina stâncile ca să tulbure pâraiele, Strâmba-Lemne, care indoaie copacii codrilor... etc.*

Uriasi cu negre semne,
Sfarma-Piatra, Strâmba-Lemne,
Zmei cu ochii sângerosi
și vitejii fete-frumosi!

Dar din totii nuntasii cine
Raspândește mai vii lumine?
Dulce-a craiului mireasa,
Tânara imparateasa,

Care ochii fermeca
De zâmbea sau de juca.

Blândul zâmbet al copilei
Lumina ca faptul zilei,
s-al ei joc părea un zbor
Chiar de flutur sprinteior.

Fost-am încă și eu fata
La cea nunta mult mareata,
și de-atunci tot mă gândesc
C-am visat un vis ceresc!

II

Insira-te, margarite,
Pe lungi fire aurite,
Precum sirul din poveste,
Ca-nainte mult mai este:

Trecu luna, trecu doua,
Trecu cinci, trecu noua,
Doamna nascu doi feciori,
Doi de gemeni fratori,

Cu cosite poleite
si cu fete in florite,
De pareau stralucitori
Ca doi ochi veselitori!...

Alei, mândre surioare!
Puteati voi a-mi spune oare
Ce-i mai bun in asta viata
Ca iubirea cu dulceata?

Ce-i mai sfânt si mai alin
Ca mama cu prunc la sân?
Ce-i mai drag si mai placut
Ca pruncutul nou-nascut?...

Mama doamna, fericita,
Cu doi prunci impodobita,
Ii tinea duios la sân,
Ca doi fluturi pe un crin,

si din pletele-i gingase
Le facea lor dulce fase,
si pe brate-i, ca sa-i culce,
Le facea un leagan dulce.

Ea-i privea si zi si noapte,
Le vorbea cu blânde soapte,
si, privindu-i, se uimea!...
Ea-i trezea si-i adormea.

I-adormea tot in cântari
si-i trezea in sarutari.
Când era pe adormire,
Le cânta cu-nduiosire:

“Nani, nani, copilasi,
Dragii mamei feciorasi!
Ca mama v-a legana,
Cu vers dulce v-a-ngâna

s-a ruga pe Dumnezeu
Sa va primble-n raiul sau,
Sa vedeti, unicii mei,
Ceruri plini de curcubeii,

Ploi de raze si de stele
Pe câmpii de viorele,
s-oi ruga Domnul ceresc
Sa ajungeti cum doresc,

Viteji mari si feti-frumosi,
Doi luceferi mângâiosi.
Lumea sa va indrageasca,
Dusmanii sa se-ngrozeasca,

S-aveti parte si renume,
Sa va mearga vestea-n lume!”
Când era iar pe trezie,
Le cânta in veselie:

“Sculati, sculati, fetei mei,
Floricele dalbe!
C-au venit doi ingerei
In vesminte albe,

Ingerei colindatori,
Floricele dalbe,
Noaptea pe la cântatori,
Când zorile-s albe,

si v-aduc pe aripioare
Floricele dalbe,
Roua sfânta-nvietoare
si cunune albe!”

Alei! mândre surioare!
Nici ca se afla sub soare
Fericire mai deplina,
Viata dulce mai senina!

Dar in lume ades trece
Vânt de moarte, fior rece,
si pe loc se vestejeste
Tot ce-n lume ne zâmbeste!

Seninul se schimba-n nori,
Viata-n noapte fara zori,
Veselia-n aspre chinuri
si cântările-n suspinuri!

Iata ca-ntr-o zi din mai
Mers-a vestea chiar la rai
De-acei mândri fratori,
A pamântului comori,

si toti ingerii in zbor
Au venit, ascunsi de-un nor,
Ca sa vada daca sânt
Fratii de-ai lor pe-acest pamânt?

“Dulce-s, Doamne, la privire!
Ca un vis de fericire!”
Abia zis-au, si pe loc,
Ca un fulger viu de foc,

Crunt deochiul au ajuns
Pe copii si i-au strapuns!
Copilasii plâng, suspin’,
Scot gurita de la sân,

Cata-n ochii mamei lor,
Pleaca fruntea, cad si mor!
Vai de codrul care-si pierde
Freamatul si frunza verde!

Vai de inima pustie
Ce-a ramas far' de sotie!
Dar amar, amar de lume,
De copiii fara mume,
si de mamele cu dor
Care-si pierd copiii lor!

III
Insira-te, margarite,
Pe lungi fire aurite,
Precum sirul din poveste,
Ca-nainte mult mai este:

Pe copiii-mbratisati,
Intr-un leagan alb culcati,
Trista mama i-a-ngropat
Langa ea, langa palat,

La fereastră din gradina,
Sub o tufa de sulcina.
Iar din leaganul de flori
Rasarit-au pâna-n zori

Doi brazi gingasi de o seama,
Ca doi gemeni dintr-o mama,
s-au crescut, crescut-au iara
De la zori si pâna-n seara,

Pân-au dat sa se loveasca
De fereastră-mparateasca...
"Fratioane, fratioare,
Inlauntru ce vezi oare?"

"Vad pe mama!... Auzi, frate,
Gemetele-i necurmăte?"
"Maiculita mea iubita,
Cât de-amar e ratacita!"

"Ochii-i sunt doua izvoare
Tot de lacrimi arzătoare!"
"Ah! priveste cum ne cata
Prin cea casa intristata!"

"Cum ne cehama, cum ne plânge!
Mâinile cum si le frânge!"
"Mama, mama, draga noastra,
Iata-ne ici la fereastră,

Vin' cu dulce diezmierdat,

Ca de mult, amar de noi,
Ne lipsesti la amândoi!”
Astfel brazii suspinau
s-a lor crengi le clatinau

Pe fereastra-n sala mare...
Mama doamna viu tresare,
Vine,-alearga, sta, nu crede,
Vede brazii si nu-i vede,

sterge iute ochii sai:
“Dragii mei, dragutii mei!
Voi sunteti! inima-mi zice
C-ati venit voi iar aice

Lâng-a mamei dulce sân,
Ce hraneste-amar suspin!
Scumpii mamei frumusei,
Copilasi, iubirii mei!

Frig v-a fost in cel pamânt,
Pedepsi-l-ar Domnul sfânt!
s-acum nu mai cata nime
De a voastra fragezime,

Nici va leagana-n cântari,
Nici v-adoarme-n sarutari!”
“Taci, maicuta cu durere,
Ca-ti aducem mângâiere.

Nu jeli a noastra soarta,
Ca de grija cerul poarta
si la morti, si la cei vii,
si la flori, si la copii.

Seara primaverii calda
Cu dulci lacrimi ne scalda,
Vântul ne adoarme-usor
Cu suspin racoritor,

si steluta serii, muta,
Cu dulci raze ne saruta.”
“Ce vorbiti de primavara,
si de stele, si de seara?

Nu vedeti cumplitii nori
Cum sosesc fulgeratori?
N-auziti cerul cum tuna
si pamântul cum rasuna?

Vântul sufla si va-ndoaie,
Pe voi cade rece ploaie...
Dragii mei, gingasii mei!
Cum sa-i apar eu pe ei?...

Biata mama n-a sfârșit,
Cerule brazii a trasnit
și sub ochii sai pe loc
I-au aprins în mare foc!

La pământ brazii cadeau,
Cu lung geamat ei ardeau
și spre doamna ce-i vedea
Crengile și le-ntindea.

Biata mama, despletita,
Spaimântata, ratacita,
Pe fereastra se pleca,
Vrând în foc a s-arunca;

Dar deodată ochii sai
Au zărit două scântei
Printre flăcări strălucind,
În văzduh voios sarind,
Către stele tot suind,

s-amândouă printre ele
Prefacându-se în stele.
Fata ei, l-acea privire,
Străluci de fericire,

Cum s-aprinde alba luna
Dup-o apriga furtună;
și cu grabă-n veselie
Iesind noaptea pe câmpie,

Ea se duse aiurind,
Cu ochii la cer privind,
Cum se duce neoprit
Dorul cel nemărginit!

IV

Însira-te, margarite,
Pe lungi fire aurite,
Ca duioasa mea poveste,
Ca-nainte mult nu este:

Pe cea vale de mohor,
Lâng-un limpede izvor,
Mama doamna sta culcata
și cu dragoste tot cata

Când la cerul instelat,
Unde doru-i a zburat,
Când pe fata apei line,
Unde-a cerului lumine

Se prevăd, se oglindează
și în taina scântei.
Biata mama-n cet suspina

si cu-o floare de sulcina

Ea dezmiarda-ncetisor
Fata micului izvor,
s-apoi sta, si tot priveste,
Apa când se limpezeste,

Care stele mai intai
Au sa iasa-n fata ei?
Umbra noptii de pe vale
Se patrunde de-a ei jale

si asculta in tacere
soapta-i plina de durere.
Caci ea stelele descânta
si, plângând, astfel ea cânta:

“Câte stele sunt pe cer,
Pâna-n ziua toate pier,
Numai doua-s statatoare
Pân' la rasarit de soare,

si îngâna dorul meu...
Cobori-le-ar Dumnezeu!
Stelisoare, blânde stele,
Ochisori inimii mele!

Pe pamânt voi v-ati inchis
si in ceruri v-ati deschis
Sa priviti la dorul meu...
Cobori-v-ar Dumnezeu!

Bine v-a fi voua, bine,
In cel rai cu vii lumine,
Dar nici raiul nu e lin
Ca al mamei dulce sân!

Ah! copii, la sânul meu
Cobori-v-ar Dumnezeu!”
O! minune! sus, in cer,
Dua stele iata pier!

si cu zborul de sageata
Prin vazduh iata-le, iata
Ca vin iute si voioase,
Lasând urme argintoase

Pân' ce cad lângă izvor
Intr-un lung, intins ogor,
si se fac din doua stele
Dua margaritarele...

Cine-n lume, cine poate
Marile sa le inoate,
Codrii vechi sa mi-i patrunda

Ca sa numere-a lor frunza?

Cine poate-avea afla
Câte valuri sunt pe mare,
Câte raze sunt in soare,
Cât parfum e intr-o floare?

Numai dorul mamei poate
Sa patrunda-n lume toate,
Ca sa afle mângâiere
La cumplita sa durere!

Astfel Doamna, ca-ntr-un râu,
Intra-n lanul cel de grâu,
si tot cata ne-ncetat
Stelele care-au picat.

Spic de spic ea il culege,
Grâu-n palme il alege
si-l saruta, si-l dezmiarda,
Copilasii sa nu-si piarda!

Zi de vara pâna-n seara
Ea din lan nu iese-afara,
Spicuieste, spicuieste,
De odihna nici gândeste!

Iar când lanul s-a sfârșit,
Iata, Doamne! c-a gasit
Intr-un spic frumos si mare
Doua mici margaritare!

si de-atunci mama duioasa,
In rapirea-i dragastoasa,
Tot insira, visatoare,
Pretioasele-i odoare

si la sânu-i tot le strânge,
Apoi râde, apoi plânge,
Le desira când si când
si le-nsira iar, cântând:

“Insira-te, margarite,
Pe lungi fire aurite,
Precum lacrimile mele
Se-nsira curgând la stele!

Insira-te, margarite,
Pe lungi fire aurite,
Ca si anii mei de jale
Pe-a durerii trista cale!

Insira-te, margarite,
Pe lungi fire aurite,
Pân' ce dorul bieteii mume

Va-nceta de-a plânge-n lume!”

* * * * *

Din ciclul

PASTELURI

1862—187...

Serile la Mircesti

Perdelele-s lasate si lampile aprinse;
In soba arde focul, tovaras mângaios,
si cadrele-aurite, ce de pereti sunt prinse,
Sub palida lumina, apar misterios.

Afara ploua, ninge! afara-i vijelie,
si crivatul alearga pe câmpul innegrit;
Iar eu, retras in pace, astept din cer sa vie
O zâna dragalasa, cu glasul aurit.

Pe jiltu-mi, lînga masa, având condeiu-n mîna,
Când scriu o strofa dulce pe care-o prind din zbor,
Când ochiu-mi întâlnește s-admira o cadâna
Ce-n cadrul ei se-ntinde alene pe covor,

Frumoasa, alba, juna, cu formele rotunde,
Cu pulpa marmurie, cu sânul, dulce val,
Ea pare zeia Venus când a iesit din unde
Ca sa arate lumii frumosul ideal.

Alature apare un câmp de aspra lupta,
Patat cu sânge negru acoperit cu morti.
Un june-n floarea vietii strângând o spada rupta
Ținteste ochii vestezi pe-a vecinicieii porti.

Apoi a mea privire prin casa ratacinda
Cu jale se opreste pe un oras tacut,
Venetia regina, ce-n mare se oglinda
Far-a vedea pe frunte-i splendoarea din trecut.

O lacrima... dar iata plutind pe-a marii spume
O sprintena corveta, un repede-alcyon;
si iata colo-n ceruri pribegile din lume,
Cocoarele in siruri zburând spre orizon.

O! farmec, dulce farmec al vietii calatoare,
Profunda nostalgie de lin, albastru cer!
Dor gingas de lumina, amor de dulce soare,
Voi ma rapiti când vine in tara asprul ger!...

Afara ninge, ninge, si apriga furtuna
Prin neagra-ntunecime raspânde reci fiori,
Iar eu visez de plaiuri pe care alba luna
Revarsa-un val de aur ce curge printre flori.

Vad insule frumoase si mari necunoscute,

si splendide orase, si lacuri de smarald,
si cete de salbatici prin codri desi pierdute,
si zâne ce se scaldă in faptul zilei, cald.

Prin fumul tigaretei ce zboara in spirale
Vad eroi prinsi la lupta pe câmpul de onor,
si-n tainice saraiuri minuni orientale
Ce-n suflete desteapta dulci visuri de amor.

Apoi inchipuirea isi strânge-a sa aripa;
Tablourile toate se sterg, dispar incet,
si mii de suvenire ma-nconjura-ntr-o clipa
In fata unui tainic si dragalas portret.

Atunci inima-mi zboara la raiul vietii mele,
La timpul mult ferice in care-am suferit,
s-atunci paduri si lacuri, si mari, si flori, si stele
Intoana pentru mine un imn nemarginit.

Asa-n singuratate, pe când afara ninge,
Gândirea mea se primbla pe mândri curcubeii,
Pân' ce se stinge focul si lampa-n glob se stinge,
si salta catelusu-mi de pe genunchii mei.

Sfarsit de toamna

Oaspetii caselor noastre, cocostârci si rândunele,
Parasit-au a lor cuiburi s-au fugit de zile rele;
Cârdurile de cocoare, insirându-se-n lung zbor,
Pribegit-au urmarite de al nostru jalnic dor.

Vesela verde câmpie acu-i trista, vestezita,
Lunca, batuta de bruma, acum pare ruginita;
Frunzele-i cad, zbor in aer, si de crengi se dezlipesc,
Ca frumoasele iluzii dintr-un suflet omenesc.

Din tuspatri parti a lumii se ridica-nalt pe ceruri,
Ca balauri din poveste, nouri negri, plini de geruri.
Soarele iubit s-ascunde, iar pe sub grozavii nori
Trece-un cârd de corbi iernatici prin vazduh croncanitori.

Ziua scade; iarna vine, vine pe crivat calare!
Vântul suiera prin hornuri, raspândind infiorare.
Boii rag, caii râncheaza, câinii latra la un loc,
Omul, trist, cade pe gânduri si s-apropie de foc.

Iarna

Din vazduh cumplita iarna cerne norii de zapada,
Lungi troiene calatoare adunate-n cer gramada;
Fulgii zbor, plutesc in aer ca un roi de fluturi albi,
Raspândind fiori de gheata pe ai tarii umeri dalbi.

Ziua ninge, noaptea ninge, dimineata ninge iara!
Cu o zale argintie se imbraca mândra tara;

Soarele rotund si palid se prevede printre nori
Ca un vis de tinerețe printre anii trecatori.

Tot e alb pe câmp, pe dealuri, imprejur, in departare,
Ca fantasme albe plopilor insirati se pierd in zare,
si pe-ntinderea pustie, fara urme, fara drum,
Se vad satele pierdute sub clabuci albi de fum.

Dar ninsoarea inceteaza, norii fug, doritul soare
Straluceste si dezmiarda oceanul de ninsoare.
Iata-o sanie usoara care trece peste vai...
In vazduh voios rasuna clinchete de zurgalai.

Gerul

Gerul aspru si salbatic strânge-n brate-i cu jelire
Neagra lunca de pe vale care zace-n amortire;
El ca pe-o mireasa moarta o-ncununa despre zori
C-un val alb de promoroaca si cu turturi lucitori.

Gerul vine de la munte, la fereastră se opreste
si, privind la focul vesel care-n sobe straluceste,
El depune flori de iarna pe cristalul inghetat,
Crini si roze de zapada ce cu drag le-a sarutat.

Gerul face cu-o suflare pod de gheata intre maluri,
Pune stresinilor casei o ghirlanda de cristaluri,
Iar pe fete de copile infloreste trandafiri,
Sa ne-aduca viu aminte de-ale verii infloriri.

Gerul da aripi de vultur cailor in spumegare
Ce se-ntrec pe câmpul luciu, scotând aburi lungi pe nare.
O! tu, gerule naprasnic, vin', indeamna calul meu
Sa ma poarte ca sageata unde el stie, si eu!

Viscolul

Crivatul din miazanoapte vâjiie prin vijelie,
Spulberând zapada-n ceruri de pe deal, de pe câmpie.
Valuri albe trec in zare, se aseaza-n lung troian,
Ca nisipurile dese din pustiul african.

Viscolul framânta lumea!... Lupii suri ies dupa prada,
Alergând, urlând in urma-i prin potopul de zapada.
Turmele tremura; corbii zbor vârtej, rapiti de vânt,
si rachitele se-ndoaie lovindu-se de pamânt.

Zbierat, raget, tipet, vaiet, mii de glasuri spaimântate
Se ridica de prin codri, de pe dealuri, de prin sate.
si-n departe se aude un nechez rasunator...
Noaptea cade, lupii urla... Vai de cal si calator!

Fericit acel ce noaptea ratacit in viscolire
Sta, aude-n câmp latrare si zareste cu uimire
O casuta dragalasa cu ferestrele lucind

Unde dulcea ospetie il întâmpina zâmbind!

Sania

Zi cu soare, ger cu stele!... Hai, iubita, la primblare.
Caii musca-a lor zabale, surugiul e calare;
Saniuta, cuib de iarna, e cam strâmta pentru doi...
Tu zâmbesti?... Zâmbirea-ti zice ca e buna pentru noi.

Caii scutura prin aer sunatoarele lor salbe,
Rapind sania usoara care lasa urme albe.
Surugiul chiuiește; caii zboara ca doi zmei
Prin o pulbere de raze, prin un nour de scânteii.

Pe câmpia inalbita, neteda, stralucitoare
Se vad insule de codri, s-aud câini la vânatoare,
Iar in lunca pudruiata cu marunt margaritar
Salta-o veverita mica pe o creanga de stejar.

Acum trecem prin poiene, acum trecem prin zavoai;e;
Crengile-aninate-n cale ning stelute si se-ndoaie.
Iata-o gingasa mladita cu sirag de martisori...*
Tu o rupi?... Ea te stropeste cu fulgi albi racoritori.

Miezul iernii

In paduri trasnesc stejarii! E un ger amar, cumplit!
Stelele par inghetate, cerul pare otelit,
Iar zapada cristalina pe câmpii stralucitoare
Pare-un lan de diamanturi ce scârtiie sub picioare.

Fumuri albe se ridica in vazduhul scânteios
Ca inaltele coloane unui templu maiestos,
si pe ele se aseaza bolta cerului senina,
Unde luna isi aprinde farul tainic de lumina.

O! tablou maret, fantastic!... Mii de stele argintii
In nemarginitul templu ard ca vecinice faclii.
Muntii sunt a lui altare, codrii — organe sonoare
Unde crivatul patrunde, scotând note-ngrozitoare.

Totul e in neclintire, fara viata, fara glas;
Nici un zbor in atmosfera, pe zapada — nici un pas;
Dar ce vad?... in raza lunii o fantasma se arata...
E un lup ce se alunga dupa prada-i spaimântata!

La gura sobei*

**Homer a compus Iliada si Odiseea din traditii si, poate chiar, din fragmente de poeme poporale. Ariosto a scris fantastica epopee Orlando de pe legendele cavaleresti raspândite in Italia si ilustrate prin imaginatia poporului iubitor de minuni.*

Poporul dar este izvorul celor mai poetice creatii, celor mai nepieritoare opere; si poetii mari, care apar ca niste rari meteori, nu sunt decât revelatori maiestri ai poeziei popoarelor, concentrata in sânul lor.

Povestile noastre reprezinta o comoara atât de bogata in iscodiri ingenioase, in imagini feerice, in flori de gratioasa poezie, ca de s-ar naste in România un nou Ariosto, el ar compune un poem de aceeasi valoare nepretuita ca poemul lui Orlando. In ele gasim o limba armonioasa si perioade intregi versificate, încât lesne s-ar putea crede ca povestile ar fi poeme antice prozaizate cu timpul. In ele aflam producerile unui geniu fecund si original, precum: fete-frumosi cu parul de aur, fete de imparat atât de frumoase, ca par a fi rupte din soare, cai nazdravani ce zboara in naltul cerului, serpi cu solzii de aur care au cuiburi pline de pietre scumpe, cerbi care duc intre coarne leagan de zâne, pasari maiestre cu grai omenesc, pajuri ce locuiesc in fundul pământului, in lumea neagra, mere de aur care se prefac in palaturi imparatesti, furci de argint care torc singure poduri de otel, copaci cu poame de rubin si de smarald etc., etc.

In ele mai întâlnim fiinte fantastice care ne-au speriat in copilăria noastră: balauri, zmei, uriesi, ca Sfarma-Piatra si ca Strâmba-Lemne, câini cu dinti de crita... etc. In ele mai gasim zeii pagânismului, sub figuri de sfinte crestine: Sfânta Miercure, Sfânta Joie, Sfânta Vinere, si pe mult frumoasa Ileana Cosânzeana, imaginea cea mai gratioasa ce a iesit din inima poporului român.

si daca vom studia povestile noastre cu luare-aminte, daca le vom compara cu unele perioade din poemul Orlando, vom descoperi in cuprinsul lor diverse tablouri, scene si chiar eroi si eroine care figureaza sub alte denumiri in opera lui Ariosto.

Asezat la gura sobei noaptea pe când viscoleste
Privesc focul, scump tovaras, care vesel pâlpâieste.
si prin flacara albastra vreascurilor de aluni
Vad trecând in zbor fantastic a povestilor minuni.

Iata-o pasare maiastra prinsa-n lupta c-un balaur;
Iata cerbi cu stele-n frunte care trec pe punti de aur;
Iata cai ce fug ca gândul; iata zmei inaripati
Care-ascund in mari palaturi mândre fete de-mparati.

Iata pajuri nazdravane care vin din neagra lume,
Aducând pe lumea alba fete-frumosi cu falnic nume;
Iata-n lacul cel de lapte toate zânele din rai...
Nu departe sta Pepelea, tupilat in flori de mai.

Dar pe mine ce m-atrage, dar pe mine ce ma-ncânta
E Ileana Cosânzeana!... in cosita floarea-i cânta.
Pâna-n ziua stau pe gânduri si la ea privesc uimit,
Ca-mi aduce viu aminte de-o minune ce-am iubit!

Bradul

Sus pe culme bradul verde
Sub zapada albicioasa
Printre negura se pierde
Ca o fantasma geroasa,

si priveste cu-ntristare
Cum se primbla prin rastoace
Iarna pe un urs calare,
Iarna cu sapte cojoace.

El se scutura si zice:
“In zadar tu, vrajitoare,
Aduci viforul pe-aice,

Aduci zile fara soare.

In zadar ingheti pamântul,
Ucizi florile si stupii
si trimiti moartea cu vântul
si trimiti foamea cu lupii.

In zadar a ta suflare
Apa-n râuri o incheaga,
sterge urma pe carare
si de mine turturi leaga.

In zadar aduci cu tine
Corbul negru si pradalnic,
si din codrii cu jivine
Faci sa iasa urlet jalnic.

In zadar, urgie cruda,
Lungesti noaptea-ntunecoasa
si, râzând de-a lumii truda,
Scurtezi ziua luminoasa.

In zadar imi pui povara
De zapada si de gheata.
Fie iarna, fie vara,
Eu pastrez a mea verdeata!”

Sfirsitul iernii

S-a dus zapada alba de pe intinsul tarii,
S-au dus zilele Babei si noptile vegherii,*
Câmpia scoate aburi; pe umedul pamânt
Se-ntind carari uscate de-al primaverii vânt.

**Românul caracterizeaza sub forme poetice sau glumete toate variatiile timpului. Astfel, îi place a numi zilele Babei zilele cele dintâi ale lunii mart (giboulées de Mars), pretinzând ca ele sunt nesuferite, ca o baba care se cearta neconținut, și plânge, se boceste și nu lasa pe nime în pace. Insa adevarata denumire de zilele Babei e bazata pe sarbatoarea Dochiei (baba Dochia), ce cade la inceputul lui martie. Acele zile sunt urmate de zilele cocostârcului, a mieilor, a ciocârliei, a rândunelelor etc., care prevestesc reintoarcerea în tara a pasarilor pribegite de cu toamna și epoca nasterii mieilor.*

Lumina e mai calda si-n inima patrunde;
Prin râpi adânci zapada de soare se ascunde.
Pâraiele umflate curg iute sopotind,
si mugurii pe creanga se vad imbobocind.

O, Doamne! iata-un flutur ce prin vazduh se pierde!
In câmpul vested iata un fir de iarba verde
Pe care-ncet se urca un galben gândacel,
si sub a lui povara il pleaca-ncetinel.

Un fir de iarba verde, o raza-ncalzitoare,
Un gândacel, un flutur, un clopotel în floare,

Dupa o iarna lunga s-un dor nemarginit,
Aprind un soare dulce in sufletul uimit!

Oaspetii primaverii

In fund, pe cer albastru, in zarea departata,
La rasarit, sub soare, un negru punct s-arata!
E cocostârcul tainic in lume calator,
Al primaverii dulce iubit prevestitor.
El vine, se inalta, in cercuri line zboara
si, repede ca gândul, la cuibu-i se coboara;
Iar copilasii veseli, cu pieptul dezgolit,
Alearga, sar in cale si-i zic: "Bine-ai sosit!"
In aer ciocârlia, pe casa rândunele,
Pe crengile padurii un roi de pasarele
Cu-o lunga ciripire la soare se-nalzesc
si pe deasupra baltii nagâtii se-nvârtesc.
Ah! iata primavara cu sânu-i de verdeata!
In lume-i veselie, amor, sperare, viata,
si cerul si pamântul preschimba sarutari
Prin raze aurite si vesele cântari!

Cocoarele

Din cea zare luminoasa vine-un lung sir de cocoare
Aducând pe-aripi intinse calde raze de la soare;
Iata-le deasupra noastra, iata-le colo sub nor,
In vazduh calauzite de-un pilot, batrân cocor.

Ele vin din fundul lumii, de prin clime infocate,
De la India Brahmina, unde fiarele-ncruntate,
Pardosi, tigri, serpi gigantici stau in jungle tupilati,
Pândind noaptea elefantii cu lungi trompe inarmati.

Fericite calatoare! zburând iute pe sub ceruri,
Au vazut in repejune ale Africii misteruri,
Lacul Ciad si muntii Lunii, cu Pustiu-ngrozitor,
Nilul Alb carui se-nchina un cumplit negru popor.

Calatoare scumpe mie!... Au lasat in a lor cale
Asia cu-a sale râuri, Casemirul cu-a sa vale,
Au lasat chiar Ceylonul, mândra insula din rai,
si revin cu fericire pe al tarii dulce plai!

Noaptea

Noaptea-i dulce-n primavara, linistita, racoroasa,
Ca-ntr-un suflet cu durere o gândire mângâioasa,
Ici, colo, cerul dispare sub mari insule de nori,
Scuturând din a lui poale lungi si repezi meteori.

Pe un deal in departare un foc tainic straluceste
Ca un ochi ros de balaur care-adoarme si clipeste.

Sunt pastori in sezatoare sau vro ceata de voinici?
E vro tabara de care sau un rond de tricolici?*

**Tricolicii fac parte din lumea fantastica a strigoilor, a moroilor, a vârcolacilor (vârcolici), a zburătorilor etc., care apar in basmele si in superstițiile populare.*

Catre munti prin intuneric un lung bucium se aude.
El aminte suvenirul celor timpuri negre, crude,
Când din culme-n culme noaptea buciumele rasunau
si la lupte sângeroase pe români ii desteptau.

Acum insa viata-i lina; tara doarme-n nepasare!
Când si când, un câine latra la o umbra ce-i apare,
si-ntr-o balta mii de broaste in lung hor oracaiesc,
Holbând ochii cu tintire la luceafarul ceresc!

Dimineata

Zori de ziua se revarsa peste vesela natura,
Prevestind un soare dulce cu lumina si caldura,
In curând si el apare pe-orizontul aurit,
Sorbind roua diminetii de pe câmpul inverzit.

El se-nalta de trei suliti pe cereasca mândra scara
si cu raze vii saruta june flori de primavara,
Deditei si viorele, brebenei si toporasi
Ce razbat prin frunze- uscate si s-arata dragalasi.

Muncitorii pe-a lor prispe dreg uneltele de munca.
Pasarelele-si dreg glasul prin huceagul de sub lunca.
In gradini, in câmpi, pe dealuri, prin poiene si prin vii
Ard movili buruienoase, scotând fumuri cenusii.

Caii zburda prin ceairuri; turma zbiara la pasune;
Mieii sprinteni pe colnice fug gramada-n repejune,
si o blânda copilita, torcând lâna din fuior,
Paste bobocei de aur lâng-un limpede izvor.

Tunetul

Pe lanul lung si verde, cu grâul rasarit,
O umbra calatoare se-ntinde-ncet si trece,
Precum un râu de munte când gheata s-a topit
Se varsa peste maluri, câmpiile sa-nece.

E umbra unor noura albi, usori, marunti
Ce luneca sub soare, cladind un lant de munti;
Ei vin in miezul zilei, c-un surd si tainic sunet
si, ca semnal de viata, aprind in cer un tunet.

Vazduhul bubuieste!.. pamântul dezmortit
Cu mii si mii de glasuri semnalului raspunde,
si de asprimea iernii simtindu-se ferit,

De-o noua-ntinerire ferice se patrunde.

La rasarit urare! urare la apus!
Un cârd de vulturi ageri, rotindu-se pe sus,
Se-nalta ca s-asculte mult vesela fanfara
Ce buciurma prin nouri frumoasa primavara.

Floriile*

**Numele de martisori este dat crengilor de lozie imbobocita cu muguri argintii. Românii le culeg si le anina in casele lor ca un semn iubit de primavara, in ziua de Florii.*

Iata zile-ncalzitoare
Dupa aspre vijelii!
Vin floriile cu soare
si soarele cu florii.

Primavara-ncântatoare
Scoate iarba pe câmpii,
Vin floriile cu soare
si soarele cu florii.

Lumea-i toata-n sarbatoare,
Ceru-i plin de ciocârlii.
Vin floriile cu soare
si soarele cu florii.

Pacat, zau, de cine moare
si ferice de cei vii!
Vin floriile cu soare
si soarele cu florii.

Copilita, nu vrei oare,
Nu vrei cu mine sa vii,
Când floriile-s cu soare
si soarele cu florii?

Sa culegem la racoare
Vioarele albastrii?
Hai! floriile-s cu soare
si soarele cu florii.

Eu ti-oi da de orice floare
Mii de sarutari si mii.
Hai! floriile-s cu soare
si soarele cu florii.

Iar tu, dulce zâmbitoare,
Te-i face ca te mânii...
Hai! floriile-s cu soare
si soarele cu florii.

Pastele

De Pasti in satul vesel casutele-nalbite
Lucesc sub a lor malduri de trestii aurite
Pe care cocostârcii, infipti intr-un picior,
Dau gâtul peste aripi, tocând din ciocul lor.

Un scrânciob mai la vale pe lângă el aduna
flacai și fete mândre ce râd cu voie buna;
și-n sunet de vioare, de cobze și de nai
Se-ntoarce hora lina, calcând pe verde plai.

Batrâni cu fete stinse, români cu fete dalbe,
Românce cu ochi negri și cu stergare albe
Pe iarba rasarita fac praznic la un loc,
Iar pe-mprejur copiii se prind la lupta-n joc.

și scrânciobul se-ntoarce, purtând în leganare
Perechi îmbratisate cu dulce infocare,
Ochiri scânteietoare și gingase zâmbiri
Ce viu raspând în aer electrice luciri.

Plugurile

Noroc bun!... Pe câmpul neted ies românii cu-a lor pluguri!
Boi plavani în câte sase trag, se opintesc în juguri!
Bratul gol apasa-n coarne; fierul taie brazde lungi
Ce se-nsira-n batatura ca lucioase, negre dungi.

Treptat câmpul se umbreste sub a brazdelor desime;
El rasuna-n mare zgomot de voioasa argatime,
Iar pe lanul ce în soare se zvânteaza fumegând,
Cocostârcii cu largi pasuri calca rar și meditând.

Acum soarele-i l-amiezi; la pământ omul se-ntinde;
Cârd de fete și neveste de la sat aduc merinde;
Plugul zace-n lan pe coaste, iar un mândru flacauas
Mâna boii la izvoare și îi paste la imas.

Sfânta munca de la tara, izvor sacru de rodire,
Tu legi omul cu pământul în o dulce infratire!...
Dar lumina amurgeste, și plugarii către sat,
Haulind pe lângă juguri, se întorc de la arat.

Semanatorii

Semanatorii harnici, cu sacul subsuoara,
Pasescu-n lungul brazdei pe fragedul pământ;
Pe culme, pe vâlcele se suie și coboara
Zvârlind în a lor cale saminta după vânt.

“O mie!” zice unul menind cu veselie.
“Noroc și roada buna!” adaugă un alt.
“Ca vrabia de toamna rotund spicul să fie!
Ca trestia cea nalta să fie paiul nalt!

Din zori și pâna-n noapte tot grâul să rasara;

In el sa se ascunda porumbii osteniti,
si când flacai si fete vor secera la vara,
In valuri mari de aur sa-noate rataciti!”

Seminatorii veseli spre fund inainteaza,
De-a curmezisul brazdei boroanele pornesc,
si grapele spinoase de-aproape le urmeaza,
Ingroapa-ncet saminta si câmpul netezesc.

Rodica

Purtând cofita cu apa rece
Pe ai sai umeri albi, rotunjori,
Juna Rodica voioasa trece
Pe lângă junii seminatori.

Ei cu grabire îi sar în cale,
Zicând: “Rodica, floare de crin,
În plin sa-ti mearga vrerile tale,
Precum tu, draga, ne iesi cu plin!*

**A iesi cu plin dinaintea unui calator sau muncitor este un semn de bun augur
(traditie populara).*

S-ajungi mireasa, s-ajungi craiasa!
Calea sa-ti fie numai cu flori,
si casa casa, si masa masa,
si sânul leagan de pruncusori!”

Cu grâu de aur ei o presoara,
Apoi cofita întreaga-o beu.
Copila râde si-n cale-i zboara,
Scuturând grâul din parul sau.

Lunca din Mircești

Bate vânt de primavara si pe muguri îi deschide;
Vântul bate, frunza creste, si voioasa lunca râde.
Sub verdeata dragalasa dispar crengile pe rând.
si sub crengile umbroase mierla sare suierând.

O! minune, farmec dulce! O! putere creatoare!
În oricare zi pe lume iese câte-o noua floare,
s-un glas nou de armonie completeaza imnul sfânt
Ce se-nalta catre ceruri de pe veselul pamânt.

Tot ce simte si viaza, fiara, pasare sau plânta
În caldura primaverii naste, salta, zboara, cânta.
Omul isi indreapta pasul catre desul stejariș,
Unde umbra cu lumina se alunga sub frunzis.

El se duce dupa visuri; inima lui creste plina
De o sacra melodie, melanholică, divină,

De o tainica vibrare, de-un avânt inspirator
Ce-i aduc in piept suspinuri si-n ochi lacrimi de amor.

Este timpul re-nvierii, este timpul re-nnoirii,
s-al sperarii zâmbitoare, s-al placerii, s-al iubirii,
Pasarea-si gateste cuibul, floarea mândrele-i culori,
Câmpul via sa verdeata, lanul scumpele-i comori.

Sus, paingul pe un frasin, urzind pânza-i diafana,
Cu-al sau fir de-argint subtire face-o punte-aeriana,
Iar in leagan de matase gangurul misterios
Cu privighetoarea dulce se îngâna-armonios.

Jos pe la tulpini, la umbra, fluturii, flori zburatoare,
Se-ndragesc in perechere pe sân alb de lacrimioare,
si, ca roi de pietre scumpe, gândaceii smaltuiti
Stralucesc, vie comoara, pe sub ierburi tainuiti.

O patrunzatoare soapta umple lunca, se ridica.
Ascultati!... stejarul mare graieste cu iarba mica,
Vulturul cu ciocârlia, soarele cu albul nor.
fluturul cu plânta, râul cu limpidele izvor.

si stejarul zice ierbii: "Mult esti vie si gingasa!"
fluturasul zice florii: "Mult esti mie dragalasa!"
Vulturul uimit asculta ciocârlia ciripind;
Râu, izvoare, nouri, raze se impreuna iubind.

Lunca, lunca, draga lunca! rai frumos al tarii mele,
Mândra-n soare, dulce-n umbra, tainica la foc de stele!
Ca gradinile Armidei, ai un farmec rapitor,
si Siretul te inchide cu-al sau brat dezmiardator.

Umbra ta, racoritoare, adorminda, parfumata,
Sta aproape de lumina, prin poiene tupilata.
Ca o nimfa pânditoare de sub arbori infloriti
Ea la sânul ei atrage calatorii fericiti.

si-i încânta, si-i imbata, si-i aduce la uitare
Prin o magica placere de parfum si de cântare,
Caci in tine, lunca draga, tot ce are suflet, grai,
Tot sopteste de iubire in frumoasa luna mai!

Malul Siretului

Aburii usori ai noptii ca fantasme se ridica
si, plutind deasupra luncii, printre ramuri se despica.
Râu luciu se-ncovoiaie sub copaci ca un balaur
Ce in raza diminetii misca solzii lui de aur.

Eu ma duc in faptul zilei, ma asez pe malu-i verde
si privesc cum apa curge si la cotiri ea se pierde,
Cum se schimba-n valurile pe prundisul lunecos,
Cum adoarme la bulboace, sapând malul nisipos.

Când o salcie pletoasa lin pe balta se coboara,
Când o mreana salta-n aer dupa-o viespe sprinteora,
Când salbaticile rate se abat din zborul lor,
Batând apa-ntunecata de un nour trecator.

si gândirea mea furata se tot duce-ncet la vale
Cu cel râu care-n veci curge, fara-a se opri din cale,
Lunca-n juru-mi clocoteste; o sopârla de smarald
Cata tinta, lung la mine, parasind nisipul cald.

Flori de nufar

Prin trestia din balta ce-n aer se mladie
Rasuna-n dimineata o tainica-armonie.
Sunt zâne ce se scaldă in fragedele zori?
Nu-s zâne, dar copile, a zânelor surori.

Verginile in apa intrat-au cu sfiala,
si-acum se joaca vesel in dulcea-i racoreala,
soptind, privind in unda albastrul cer senin,
Umplând cu flori de nufar camasa de la sân.

O raza aurie prin stuhul des patrunde
si gingas lumineaza in cuibul ce le-ascunde
Comori de tinerețe, comori de fericiri,
Incântatoare forme de albe naluciri.

Priviti! cetatea verde se misca, se deschide.
O mândra copilita apare, iese, râde
si luneca... Deodata, rotunzi si albiori,
Apar la foc de soare doi nuferi plutitori.

Concertul in lunca

In poiana tainuita, unde zbor luciri de luna,
Floarea oaspetilor luncii cu grabire se aduna,
Ca s-asculte-o cântareata revenita-n primavara
Din strainatatea neagra, unde-i viata mult amara.

Roi de flacari usurele, lucioli scânteitoare
Trec in aer, stau lipite, de luminarele-n floare*
Raspândind prin crengi, prin tufe o vampaie albastrie
Ce mareste-n miezul noptii dalba luncii feerie.

**Luminarele-n floare sunt florile numite luminarica-Domnului.*

Iata, vin pe rând, pereche, si patrund colè-n poiana
Bujorelul vioi, rumen, cu naltuta odoleana,
fratiori si romanite care se atin la drumuri,
Clopotei si mazarele, imbatate de parfumuri.

Iata frageda sulcina, stelisoare, blânde nalbe,
Urmarind pe busuiocul iubitor de sânuri albe.
Deditei si garofite, pârguite-n foc de soare,

Toporasi ce se inchina gingaselor lacrimioare.

Vine cimbrul de la câmpuri cu fetica de la vie,
Nufarul din balta vine intristat, fara sotie,
si cât el apare galben, oachesele viorele
Se retrag de el departe, râzând vesel intre ele.

In poiana mai vin inca elegante floricele,
Unele-n condurii doamnei si-n rochiti de rândunele,
Altele purtând in frunte, insirate pe o raza,
Picaturi de roua dulce care-n umbra scânteiaza.

Ele merg, s-aduna-n grupe, se feresc de buruiene
si privesc sosind prin aer zburatori cu mândre pene,
Dumbravenci, ganguri de aur ce au cuiburi de matasa,
Ciocârlii, oaspeti de soare, rândunele,— oaspeti de casa.

Mierle vii suieratoare, cucul plin de îngâmfare,
Gaita ce imiteaza orice sunete bizare,
Stigletii, presuri, macalendri ce prin tufe se alunga
si duioase turturele cu dor lung, cu jale lunga.

Iata, vin si gândaceii in hlamide smaltuite;
Iata greieri, iata fluturi cu-aripioare pudruite,
si culbeci care fac coarne purtându-si casa-n spinare...
La ivirea lor poiana clocoteste-n hohot mare.

Iata-n urma si albine aducând in gura miere...
Zburatorii gusta-n graba dulcele rod cu placere,
Apoi sorb limpidea roua din a florilor potire,
soptind florilor in taina blânde soapte de iubire.

Dar, tacere!... Sus pe-un frasin un lin freamat se aude!...
Toti ramân in asteptare. Cântareata-ncet prelude.
Vântul tace, frunza deasa sta in aer neclintita...
Sub o pânza de lumina lunca pare adormita.

In a noptii linistire o divina melodie
Ca suflarea unui geniu printre frunze-alin adie,
si tot creste mai sonora, mai placuta, mai frumoasa,
Pân' ce umple-ntreaga lunca de-o vibrare-armonioasa.

Gânditoare si tacuta luna-n cale-i se opreste,
Sufletul cu voluptate in extaz adânc pluteste,
si se pare ca s-aude prin a raiului cântare
Pe-ale ingerilor harpe lunecând margaritare.

E privighetoarea dulce care spune cu uimire
Tainele inimii sale, visul ei de fericire...
Lumea-ntreaga sta patrunsa de-al ei cântec fara nume...
Macul singur, ros la fata, doarme, dus pe ceea lume!

Vânatatorul

Vânatatorul pleaca grabnic la a zorilor ivire,

si pe soare, falnic oaspe, il saluta cu iubire.
Lumea vesela tresare, mii de glasuri sunatoare
Celebreaza insotirea naturii cu mândrul soare.

Valuri limpide de aer, ca o mare nevazuta,
Trec alin pe fata lumii si din treacat o saruta.
Pe câmpia rourata pasul lasa urma verde,
Ce-n curând sub raza calda se usuca si se pierde.

Vânatorul soarbe-n cale-i racoreala diminetii,
Admirând jocul luminii pe splendorile verdetii,
Admirând in umbra calda florile de prin poiene,
si pâraie cristaline, si vultani cu mândre pene.

Pe colnic, in zarea luncii, un plop mare se ridica,
Cu-a lui frunza argintie făcând umbra pe vâlcica.
Vânatorul la tulpina-i cade-n visuri iubitoare...
Doua veveriti pe-o creanga rîd de arma-i lucitoare.

Puntea

soapta noptii se aude suspinând incetisor;
Arborii prin intuneric dau un freamat sunator,
si deodata Aurora se iverse radioasa,
Ca un ochi ce se deschide sub o geana luminoasa.

Dulce, vesela, rozie, scumpa ca un vis iubit,
Ea-si ia zborul peste lume de la mândrul rasarit
si-intâlnește-n a sa cale o copila cosânzeana
Ce-i scaldată in navalnic si-n sân poarta odoleana.*

**fetele de la tara isi fac scaldatoare de navalnic (pteris) si poarta pe ele flori de odoleana (valeriana), pentru ca sa devie mai atragatoare.*

S-a oprit copila trista pe o punte de stejar,
Plânsu-i lin pe sân ii cade ca un scump margaritar;
Iar pâraul de la maluri smulgând floare dupa floare,
Le depune cu soptire lînga albele-i picioare.

“De ce plîngi?... ii zice-o raza pe-a ei frunte stralucind.
Tu esti juna, esti menita sa traiesti, sa mori iubind;
Pentru tine-orice durere trebuie ca sa se curme...
Nouri sunt ce nu fac umbra si dureri ce nu lasa-urme.”

Balta

Aerul e viu si proaspat!... el trezeste si invie
Pieptul, inima si ochii peste care lin adie.
Balta-n aburi se ascunde sub un val misterios,
Asteptând voiosul soare ca pe-un mire luminos.

Ceru-n zare se roteste; mii de vrabii desteptate
Ciripesc si se alunga pe girezi netreierate.
Balta vesel clocoteste de-un concert asurzitor,

si din ochiuri se inalta cârd de rate ca un nor.

Printre stuhul ce se misca iata-o luntre vânatoare!
serpii lungi se-ncolaceaza sub a nuferilor floare;
Ratele prin mosunoaie dupa trestii se ascund,
si pe sus nagâtii tipa, lisitele dau in fund.

Raspândind fiori de moarte, luntrea cea de arme plina
Când la umbra se doseste, când s-arata la lumina;
Iar pe mal in linistire, un bătlan, pasind incet,
Zice: “Nu-i pieirea lumii... vânatul e poet!”

Fintina

Pe cararea in florita, care duce la fântâna,
In stergar si in catrinta, merge-o sprintena româna;
Ea la brâu-i poarta furca si la sân un pruncusor,
Cu gurita lui lipita de al laptelui izvor.

Nevastuica trece iute, torcând lâna din fuioare
si sucind fusul vârtelnic ce-o atinge la picioare.
Pasarelele-mprejuru-i zbor voioase si cântând,
Ea zâmbeste si tot merge, pruncusoru-i sarutând.

Iata,-ajunge la fântâna, s-acolo se întâlnește
C-un drumet din lumea-ntreaga, care lung la ea priveste,
Apoi cumpana o pleaca, apoi scoate la lumina
si vecinei sale-ntinde o cofita, alba, plina.

Româncuta multumeste, sufla-ncet peste cofita
si cu apa ne-nceputa uda rumena-i gurita;
Iar drumetul dupa dânsa bea, fugarul isi adapa
si se jura ca pe lume nu-i asa de dulce apa.

Secerisul

Ciocârlia ciripie, fâlfâind din aripioare,
Pe o scara de lumina se coboara de sub soare.
Aerul e-n neclintire, el devine arzator;
Prepelita cânta-n grâie, greierul cânta-n mohor.

In cel lan cu spicuri nalte au intrat seceratorii,
Pe când era inca umed de rasuflul aurorii.
Toti, privindu-i de departe, par ca-noata-n galben râu,
fetele fara stergare si flacaii fara brâu.

Secerea, crai-nou de moarte, mereu taie, spicul cade.
Prepelita isi ia puii si se duce; lanul scade,
Iar in urma, holda mândra, rasturnata prin bucati,
Se ridica-n snopi de aur, se cladeste-n jumatati.

Mai departe, lucind iute, un flacau s-o fata mare
De tot snopul isi dau gingas o furisa sarutare,
Când o pasare maiastra, peste lan trecând usor,

Zice: "Dulce-a mai fi pâinea de la snopurile lor!"

Cositul

Faptul zilei se aprinde pe a dealurilor frunte,
s-un râu falnic de lumina se revarsa peste munte.
Iarba coapta stralucește, ea se clatina la vânt,
s-a ei umbra lin se misca in dungi negre pe pamânt.

Iata, vin cosasii veseli, se pun rând. Sub a lor coasa
Câmpul ras ramâne verde ca o apa luminoasa.
Unii brazdele rastoarna, in capiti altii le-aduna,
Le cladesc apoi in stoguri si cu stuh le incununa.

Mai devale-n cea dumbrava cu poiana tainuita,
Unde umbra pare verde si de flori e-mbalsamita,
Coasele sub teaca uda zinganesc rasunator.
Din capita in capita dumbraveanca salta-n zbor.

Un flacau, cosind deoparte, lânga-o tufa de sulcina,
Vede iarba încâlcita, frânta pe la radacina.
"Ce sa fie?.. Cuib de fiara?.. O! minune!" zice el,
si, zâmbind, se pleaca iute de culege... un cercel!

Din ciclul

VARIA (a)

Imn religios

***cântat la serbarea junimii academice române,
data in memoria acestui domn Stefan cel Mare
la manastirea Putna, in 15/27 august 1871***

Etern, Atotputernic, o! Creator sublim,
Tu, ce dai lumii viața si omului cuvânt,
In tine crede, spera întreaga românie...
Glorie tie-n ceruri, glorie pe pamânt!

Sub ochii tai in lume lungi valuri de-omenire
Pe marea vecinicieii dispar ca nori in vânt,
si-n clipa lor de viata trecând striga-n uimire:
Glorie tie-n ceruri, glorie pe pamânt!

Tu din samânta mica inalti stejarul mare,
Tu junelor popoare dai un maret avânt,
Tu-n inimile noastre ai sacre, vii altare.
Glorie tie-n ceruri, glorie pe pamânt!

In tine-i viitorul, trecutul si prezentul!
Tu duci la nemurire prin tainicul mormânt
si numele-ti cu stele lumina firmamentul.
Glorie tie-n ceruri, glorie pe pamânt!

Etern, Atotputernic, o! Creator sublim,

Tu, care tii la dreapta pe Stefan, erou sfânt,
Fa-n lume sa straluce iubita-i româtime...
Glorie tie-n ceruri, glorie pe pamânt!

***Imn lui Stefan cel Mare
cântat la serbarea junimii academice data in
memoria acestui domn la manastirea Putna,
in 15/27 august 1871***

La poalele Carpatilor,
Sub vechiul tau mormânt,
Dormi, erou al românilor,
O! Stefan, erou sfânt!

Ca sentinele falnice
Carpatii te pazesc
si de sublima-ti glorie
Cu secolii soptesc.

Când tremurau popoarele
Sub aprigii pagâni,
Tu le-aparai cu bratele
Vitejilor români.

Cu drag privindu-ti patria
si moartea cu dispret,
Maret in sânul luptelor,
si-n pace-ai fost maret.

In cer apune soarele
Stingând razele lui,
Dar intr-a noastre suflete
In veci tu nu apui!

Prin negura trecutului,
O! soare-nvingator.
Lumini cu raze splendide,
Prezent si viitor.

In timpul vitejiilor,
Cuprins de-un sacru dor,
Visai unirea Daciei
Cu-o turma s-un pastor;

O! mare umbra-eroica,
Priveste visul tau:
Uniti suntem in cugete,
Uniti in Dumnezeu.

In poalele Carpatilor,
La vechiul tau mormânt,
Toti in genunchi, o! Stefane,
Depunem juramânt:

“Un gând s-avem in numele

Românului popor,
Aprinsi de-amorul gloriei
s-al patriei amor!”

Stefan Voda si codrul

Balada

Stefan-Voda ratacit
Intra-n codrul infrunzit.
Codru-i zice: “Domn viteaz!
Ce-ti curg lacrimi pe obraz?”
“Ah! imi plâng ostasii mei
Morti, luptând ca niste zmei!”
Codrul zice: “Dragul meu,
Inceteaza plânsul tau,
Caci din brazii mei trufasi
Face-ti-oi voinici ostasi
Ca sa scapi biata mosie
De pagâni si de urgie”.
“Fa!” raspunde mult voios
Domnul mândru, inimos.

Codrul puse a vui,
Brazii a-si insufleti,
Pe stejari a mi-i trezi.
Iar copacii mari si mici
Se faceau ostasi voinici,
si spre domn inaintau
si din gura cuvântau:
“Sa traiesti, maria-ta!
Hai la lupta, hai, Stefane;
Du-ne-n oardele dusmane!”

Stefan-voda-nveselea
si la lupta purcedea
Peste munte si muncel
Cu tot codrul dupa el.
Vai de ungurul semet
Ce lupta c-un bradulet!
Vai de leah, vai de tatar
Ce luptau cu un stejar!

Stefan si Dunarea

Balada

“Dunare! ce plângi tu oare?”
“Plâng o floare de sub soare
Ce din sânu-mi a rapit
Stefan-voda cel cumplit!”

.....

Pe cel tarm batut de valuri,
Sus pe zare, sus pe maluri,

Sunt trei cete de osteni,
Turci, tatari si moldoveni.

Una-i ceata hanului,
Una-i a sultanului,
Una-i a Stefanului!
Iar in câmpul cel turcesc
Mii de sabii zinganesc;
Iar in câmpul tataresc
Mii de arce sagetesc;
Iar in cel moldovenesc
Doi luceferi stralucesc:
Stefan-voda cel frumos
s-o copila, chip duios.

Fata plânge, fata zice:
"Lasa-ma sa fug de-aice,
O! Stefane, scumpul meu!"
Domnul zice: "Nu! nu vreau,
Nu, pre sfântul Dumnezeu!
Ca-mi esti dulce la privit
si mai dulce la iubit,
Ca lumina soarelui
La lupta viteazului".

"De-ti sunt draga, de-s frumoasa,
Ia-ma, doamne, ori ma lasa."
"Ba! de-a fi sa lupt pe data
Chiar cu Dunarea turbata,
Nu te las nici chiar de-un pas.
Nici chiar mortii nu te las."
"Apoi dar, ramâi cu bine,
Ca tu n-ai parte de mine!"
Fata zice si s-arunca
Iute-n Dunarea adâncă!

Valurile clocotesc,
Pe copila-o-nvaluiesc
s-o azvârl din val in val,
Departând-o de la mal.
Turcii stau incremeniti,
Moldovenii impietriti
si tatarii inlemniti.
Stau si ulii in zburare,
Stau si caii-n alergare,
Sta si soarele-n mirare,

Caci deodata ce se vede?
Cine-n valuri se repede?
Domnul Stefan cel vestit,
Domnul cel nebiruit!
El s-azvârle nebuneste
si inoata voiniceste.
Taie-o brazda, taie noua,
Taie Dunarea in doua,

si pe fata mi-o ajunge
si la piept cu foc o strânge
si se-ntoarce fericit
Sus, pe malul inflorit.